Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

46-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 179 (12.833).
2 АВГУСТ 1964 ЙИЛ ЯКШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

МАРҒИЛОН ШАҲРИДА ЙЎЛДОШ ОХУНБОБОЕВ МЕМОРИАЛ МУЗЕЙИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Марғилон шаҳрида атоқли давлат арбоби, меҳнаткашлар депутатлари Советининг Марказий Ижроия Комитетининг собиқ биринчи Раиси — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Йўлдош Охунбобоевнинг мемориал музейини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

БУГУН СОВЕТ ХАЛҚИ ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР КУНИНИ НИШОНЛАЙДИ

ВАТАНИМИЗ ПЎЛАТ МАГИСТРАЛИ ҚАҲРАМОНЛАРИГА ШОН-ШАРАФЛАР!

ХАЛҚ КОНТРОЛЁРЛАРИНИНГ БУРЧИ

Уч миллион олти юз минг тонналик вазмин ҳосилни халқимиз азамат елкасига даст кўтарадиган улуғ айём тобора яқинлашмоқда. Бу йил мамлакат «оқ олтин» хазинасига шунча пахта топширилади, деганмиз. Бу — бахтли ўзбек халқининг ҳалол лафзи, чин аҳду паймони, мустаҳкам азми-қароридир.

Республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 40 йиллик юбилейига энг муносиб туҳфа, энг яхши армуғон — мамлакатга ана шу улкан пахта хирмонини мукаммал етказиб беришдан иборатдир. Демак, шу кеча-кундузда мўл ҳосил етиштириш учун катта майдонларда терлаб-пишиб меҳнат қилишдан, ҳосилга-ҳосил қўшишдан, ҳар бир звено, ҳар бир бригада, ҳар бир участка, ҳар бир колхоз ва совхозда олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини тўла таъминлайдиган даражада ҳосил тўплашдан кўра муҳимроқ вазифа йўқдир. Ўзбек пахтасининг шон-шуҳратини ошириш учун, касби-коримизни улуғлаш учун курашда партия-давлат контроли органлари ҳамда уларга кўмаклашувчи группа ва постларнинг зиммасига ҳам ғоят муҳим вазифалар юклатилгандир.

Каттақўрғон бошқармасидаги «Ленин йўли» колхозида кўмаклашувчи группа аъзолари ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган шу кунларда колхоз правлениеси ва партия ташкилотига ҳар тарафлама яхши ёрдам кўрсатяптилар. Шунинг учун ҳам колхоз раиси Абдураҳмон Намозов:

— Контролёрлар — бизнинг ўнг қўлимиз, кўз-қулоғимиз бўлиб қолди. Уларнинг ёрдами хўжаликни бошқаришда бизга жуда ҳам қўл келяпти. Минг раҳмат, у азаматларга! — дейди.

Дарҳақиқат, халқ контролёрлари, кўмаклашувчи группа ва постларнинг аъзолари, ҳаёт томири уриб турган барча соҳада ленинча халқ контролини амалга ошириш учун жон куйдириб меҳнат қилаётган кишилар халқимизнинг кўз-қулоғи, чинакам азаматлардир.

Ҳозир республикамиздаги партия-давлат контролига кўмаклашувчи группа ва постлар атрофига 145 мингга яқин киши уюшган. Бу ғоят қудратли куч. Улар коммунистлар, комсомоллар, ишлаб чиқаришда ўзини кўрсатган, ҳалол меҳнат қилаётган, давлат ва жамоат манфаатларини ҳамма нарсадан устун қўядиган, камчиликларга муросасиз, жонкуяр, меҳрибон кишилардир. Бу қудратли кучнинг ёрдами билан пахта майдонида, пахта фронтида янги-янги зафарларга эришишимиз, камчиликларнинг олдини ўз вақтида олишимиз мумкин.

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Партия-давлат контроли комитети кўмаклашиш группалари ва постлари тўғрисидаги Низомни тасдиқлади.

— КЎМАКЛАШИШ ГРУППАЛАРИ ВА ПОСТЛАРИ СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАНИ ҲАР ТАРАФЛАМА ЮКСАЛТИРИШ УЧУН КУРАШДА, ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ ДИРЕКТИВАЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ СИСТЕМАТИК ТАРЗДА ТЕКШИРИБ ТУРИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШДА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИГА ЁРДАМ БЕРИШЛАРИ КЕРАК, — дейилади Низомда. — КЎМАКЛАШИШ ГРУППАЛАРИ ВА ПОСТЛАРИ ИШИДАГИ АСОСИЙ НАРСА КАМЧИЛИКЛАРНИ ОЧИБ ТАШЛАШДАНГИНА ИБОРАТ БЎЛМАЙ, БАЛКИ КАМЧИЛИКЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШГА ВА УЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШГА ҲАМ ЭРИШИШДАН ИБОРАТДИР.

Янгиқўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Октябрь» ва Навоий номли колхозларда ташкил этилган кўмаклашиш группалари ва постларининг аъзолари июль ойининг бошида барча бригадаларда ғўза қандай парвариш қилинаётганлигини текшириш учун рейд ўтказиб, жуда тўғри йўл тутдилар. Халқ контролёрлари бир қанча бригадаларда ғўза ривожланишдан кечикаётганлигини аниқлаб, агрономлар, тажрибакорлар билан маслаҳатлашиб, конкрет ёрдам беришди. Кўмаклашувчи группа ва пост аъзолари ўша ўтказилган рейддаги камчиликлар қандай бартараф қилинганлигини ойнинг охирида яна бир марта текшириб кўрдилар. Ҳозир ҳар икки колхознинг асосий далаларида ғўза қийғос кўсаклади. Шонани гулга, гулни бўлиқ кўсакка айлантириш учун экин «шарбат» сувига қондирилмоқда, қатор оралари ўз вақтида юмшатиб турилибди.

Бугун халқ контролёрларининг ўрни пахта майдонида, ўзбек халқининг шон-шарафи, ор-номуси учун қизғин кураш кетаётган жойдадир. Халқ контролёрлари ҳар бир туп ғўза қандай суғорилаётганлиги, қандай озиқлантирилаётганлиги, чеканка қандай ўтказилаётганлиги билан қизиқишлари, терлаб-пишиб меҳнат қилаётган пахтакорларга, хусусан болали аёлларга қулай шароит яратиб беришда правлениега, колхоз партия ташкилотларига яқиндан кўмаклашишлари керак.

Кўмаклашиш группалари ва постлари партия ташкилотларига ҳамда партия-давлат контроли органларига корхоналар, қурилишлар, колхозлар ва совхозларнинг саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш планлари ва топшириқларини бажаришлари устидан, хом ашё, материаллар, электр қуввати ва пул маблағларини тежашнинг қатъий режимига риоя қилиниши устидан контролни амалга оширишда кўмаклашишлари лозим.

Ҳозир партиямиз олдида, халқимиз олдида мамлакатимизда коммунистик мўл-кўлчиликни вужудга келтириш, бунинг учун партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумлари тарихий қарорларини бажариш учун курашдек улуғ, шарафли вазифалар турибди. Кўмаклашиш группалари ва постларининг кўп минг кишилик армияси ана шу улуғвор мақсадни амалга оширишда партия ташкилотларига яқиндан кўмаклашишга даъват этилгандир.

Бепоён далаларимиз мўл ҳосил билан ясанмоқда. Ҳосилга ҳосил қўшиш ойлиги — август бошланди. Шу ойнинг охирида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг навбатдаги XIV пленуми ижодкор халқимиз мамлакатга пахта етказиб бериш юзасидан берган сўзининг устидан чиқиш учун қандай курашаётганлигини ҳам муҳокама қилади.

Халқ контролёрларининг муқаддас бурчи — уч миллион олти юз минг тонналик пахта учун астойдил курашдан, шу нозик кунларда ҳосилга ҳосил қўшиш қандай бораётганлиги билан қизиқишдан, машина теримига ажратилган участкалардаги ғўзалар қандай парвариш қилинаётганлигини, қудратли «зангори кема»лар теримга қандай тахт қилиб қўйилаётганлигини назорат қилишдан, халқимизга улуғ ишда мададкор бўлишдан иборатдир.

ҒАЛЛА ФРОНТИДА

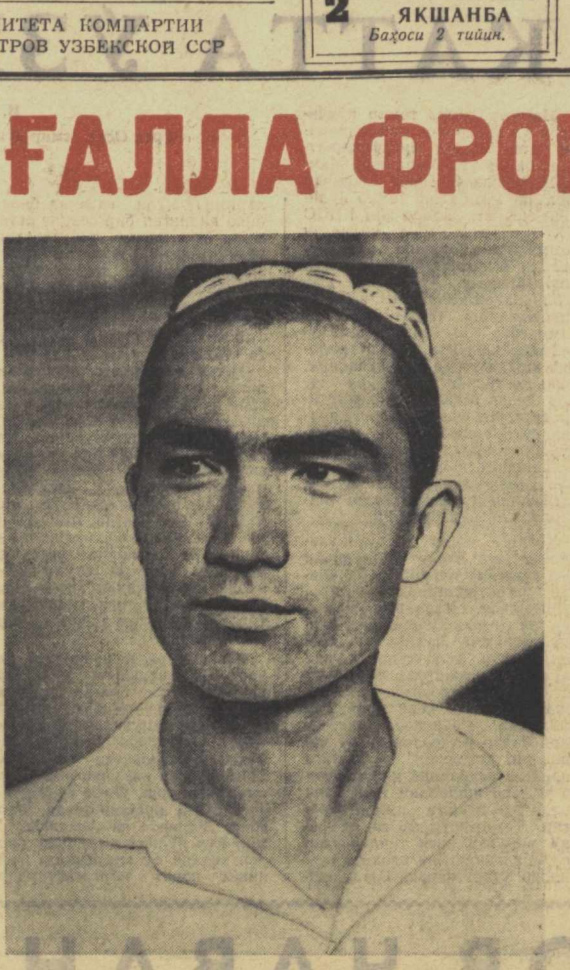

СУРАТДА: Қарши ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинизм» колхози ғаллачилик бригадасининг бошлиғи Шомурод Эломонов. У бошлиқ бригада аъзолари 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 42,5 центнердан дон олдилар.

И. Глауберзон фотоси.

ҒАЛАБА РАПОРТИ

САМАРҚАНД («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ғаллачиликда салмоқли ўрин тутган Самарқанд областида кейинги кунларда суръатга суръат қўшилди. Маррага биринчилар қаторида етган Норпой, Булунғур, Пойариқ бошқармаси ғаллакорлари қўшимча мажбуриятлари ҳисобига кўп миқдорда дон топширмоқдалар. Булунғурдаги колхоз ва совхозлар ҳозир мажбуриятларини 110 процентдан оширдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIV пленумини чақириш ҳақидаги хушхабар Самарқанд ғаллакорларининг ғайрат ва ташаббусини ошириб юборди. Баҳодир ғаллакорлар шу кунларда маррага етиш учун зўр ҳаракат қилмоқдалар. Ўрим-йиғимни жадаллаштирган Иштихон, Каттақўрғон, Пастдарғом ишлаб чиқариш бошқармалари давлатга ғалла сотиш юзасидан олган мажбуриятларни неча тўла ва ошириб адо этдилар.

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ—ИЛҒОР ҒАЛЛАКОРЛАРГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети июлнинг учинчи ўн кунлигида ғалла ўрим-йиғими ва давлатга дон сотишнинг боришини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини **Самарқанд областига** (область партия комитетининг секретари **Усмонов**, область ижроия комитетининг раиси **Хўжаев**, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармасининг бошлиғи **Ҳамроқулов**, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси **Аракелов**, область комсомол комитетининг секретари **Ҳамидов**, Дон маҳсулотлари бош бошқармасининг областдаги вакили **Азимов** ўртоқлар) беришга қарор қилдилар. Бу область июлнинг учинчи ўн кунлигида 20 процент, мавсум бошидан бери 60.8 процент майдондаги ғалла ва дон-дуккакли экинларни ўриб олган ҳамда давлатга дон сотиш юзасидан олган мажбуриятини ўн кунликда 25,2 процент, мавсум бошидан 84,7 процент бажарган. Байроқ Қашқадарё областидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Сирдарё областида** (область партия комитетининг секретари **Маҳмудов**, область ижроия комитетининг раиси **Тасанбоев**, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармасининг бошлиғи **Руцкий**, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси **Осипов**, область комсомол комитетининг секретари **Тоғаев**, Дон маҳсулотлари бош бошқармасининг областдаги вакили **Қораев** ўртоқлар) қолдиришга қарор қилинди. Бу область ўтган ўн кунликда 16.8 процент, мавсум бошидан буён 90.5 процент майдондаги ғалла ва дон-дуккакли экинларни ўриб олган ҳамда давлатга дон сотиш юзасидан олган мажбуриятини 125.6 процент адо этган.

Ўтган ўн кунликда дон тайёрлаш юзасидан олган мажбуриятини 27.8 процент бажарган ва давлатга мавсум бошидан бери 91.1 процент дон сотган Бухоро областининг яхши иши қайд қилинди.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Ўзбекистон ССР областларида давлатга дон топширишнинг бориши тўғрисида 1964 йил 1 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Мавсумда	Бир кунда
СИРДАРЁ	128,0	2,4
ҚАШҚАДАРЁ	119,9	1,0
Бухоро	94,6	3,5
Андижон	90,4	0,6
Самарқанд	87,8	3,1
Тошкент	87,4	1,4
Фарғона	68,9	0,6
Сурхондарё	67,8	0,4
Хоразм	4,3	0,3

ПАРТИЯ ВА ҲУКУМАТ РАҲБАРЛАРИ САНОАТ ҚУРИЛИШИ ЛОЙИҲАЛАРИ ВИСТАВКАСИ БИЛАН ТАНИШДИЛАР

Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, Н. С. Хрушчев, Л. Н. Ефремов ўртоқлар 31 июлда Кремлда саноат корхоналарининг лойиҳа ва макетлари виставкаси билан танишдилар. Лойиҳаларни СССР Госстройининг лойиҳалаш ва илмий тадқиқот ташкилотлари саноат тармоқлари бўйича давлат комитетлари технология институтлари билан биргаликда унификация қилинган конструкциялар типовой секциялари асосида, шунингдек бир неча корхонани бир комплекс қилиб бирлаштирадиган саноат узеллари асосида ишлаб чиқдилар.

Н. С. Хрушчев ва бошқа ўртоқлар янги лойиҳа таклифларини яхшилаш юзасидан бир қанча мулоҳазаларни айтдилар, корхоналарнинг қандай бошқармага бўйсунишидан қатъи назар, бу лойиҳаларни саноат қурилишида кенг жорий қилиш ва капитал қурилишни планлаштиришни яхшилаш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар.

Лойиҳаларни кўздан кечиришда СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. Ф. Устинов, Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госстройи раиси И. Т. Новиков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. В. Смирнов, КПСС Марказий Комитети Қурилиш бўлимининг мудири А. Е. Бирюков, Госстрой раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Караваев қатнашдилар.

(ТАСС).

ДАГОМЕЯ ХАЛҚИГА ТАБРИКЛАР

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян Дагомея Республикасининг президенти Суру-Миган Апитига телеграмма юбориб, республиканинг миллий байрами — мустақиллик эълон қилинган куннинг тўрт йиллиги муносабати билан Дагомеянинг дўст халқига самимий қутловлар ва энг яхши тилаклар йўллади.

А. И. Микоян СССР билан Дагомея ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари ҳар икала мамлакат халқларининг манфаатлари ва бутун дунёда тинчлик ўрнатиш йўлида бундан буён ҳам муваффақиятли ривожлантирила беради, деб ишонч билдирди.

ТАСС АХБОРОТИ

Космик фазони янада ўзлаштириш соҳасидаги ишлар программасига мувофиқ, Совет Иттифоқида космик объектларни учирувчи ракеталар янги вариантларини учириш синовлари ўтказилади.

Ана шу ракеталар Тинч океан акваториясининг радиуси 65 денгиз миляси бўлган айланалар билан чегараланган районларига учирилади, бу районларнинг марказлари қуйидаги координатларга эга бўлади:

1. Шимолий кенгликнинг 0 градус 37 минути билан ғарбий узунликнинг 165 градус 40 минути;

2. Шимолий кенгликнинг 7 градус 15 минути билан ғарбий узунликнинг 172 градус 35 минути.

Ракеталар тушган районларда ўлчов ишларини совет флотининг зарур ўлчов аппаратлари билан таъминланган махсус кемалари бажаради.

Учириш синовлари программаси 1964 йил охиригача мўлжалланган. Маркази шимолий кенгликнинг 0 градус 37 минути билан ғарбий узунликнинг 165 градус 40 минутидан иборат координатлар нуқтасида бўлган райондан шу йил 4 августдан 1 ноябргача фойдаланилади. Маркази шимолий кенгликнинг 7 градус 15 минути билан ғарбий узунликнинг 172 градус 35 минутидан иборат координатлар нуқтасида бўлган райондан шу йил 1 октябрдан 30 декабргача фойдаланилади.

Хавфсизликни таъминлаш мақсадида ТАСС шу нарсани билдириб қўйишга вакил қилинганки, Совет Иттифоқи ҳукумати Тинч океандаги денгиз ва ҳаво йўлларидан фойдаланиб келаётган бошқа мамлакатларнинг ҳукуматларидан акватория ва ҳаво бўшлиғининг ана шу районларига кемалар ва самолётлар ҳар куни сутканинг иккинчи ярмида маҳаллий вақт билан соат 12 дан 24 гача кирмасликлари ҳақида тегишли органларга кўрсатма беришни илтимос қилади.

Учириш вақтлари ва марказларнинг координатларида юз бериши мумкин бўлган ўзгаришлар ҳақида, шунингдек денгизда бемалол сузиш ва самолётларнинг бемалол учиши учун районлар тўла очилиб қўйилиши тўғрисида ТАСС қўшимча маълум қилади.

Танқид ўти билан

ЧИМБОЙДА ГАП КЎП-У, ИШ ОЗ

МАШИНА ТЕРИМИГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Чимбой бошқармаси хўжаликлари ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планларини бажара олмаган эдилар. Айниқса «Октябрь 40 йиллиги», «Кенес», «Чимбой» совхозлари давлатдан катта қарздор бўлиб қолди. Бошқармадаги бирорта ҳам хўжалик машина терими планини бажармади.

Бошқарма хўжаликларида ғўза парвариши ниҳоят кечиктириб юборилганлиги бунга сабаб бўлган эди.

Бошқарма раҳбарлари (бошлиғи Б. Алиев, партия комитетининг секретари Қ. Абдираҳимов ўртоқлар) ўтган йилнинг ана шу сабоқларидан тегишли хулоса чиқариб олишлари керак эди. Афсуски, бу йил ҳам ғўза парваришида камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Бошқарма раҳбарлари бу йил машина теримини уюшқоқлик билан ўтказишни мўлжаллаётганликлари ҳақида узундан-узоқ гапирадилар, далиллар келтиришга уринадилар. Масалан, бошқарма бошлиғи ўртоқ Б. Алиев бундай деди:

— Бу йил машина теримига 11900 гектар ер ажратганмиз. Машиналарнинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаймиз. 29000 тонна пахтани қабул пунктларига қоп-қанорсиз ташиб берамиз.

Бошқарма хўжаликларида бўлган киши бошқача манзарага дуч келади. «Октябрь 40 йиллиги» совхозида 57 та «ХВС-1,2» агрегатидан 12 таси, «Чимбой» совхозида 40 та агрегатдан 8 таси, «Кенес» совхозида 58 тадан 4 таси, Калинин номли совхозда 42 та машинадан энди 3 таси ремонтдан чиқарилди, холос.

Пахта териш машиналари ремонтини тезлатиш учун шу кеча-кундузда олиб борилаётган ишларнинг кўлами ҳам талабга жавоб бермайди. Совхозларнинг устахоналарида ремонт қилиш юзасидан бригадалар тузилган, уларнинг рўйхатлари илиб қўйилган. Лекин ремонтчи бригадаларнинг иш унуми паст. Улар учун етарли шароит яратиб берилмаганлиги натижасида, терим машиналари ремонти пайсалга солинмоқда.

Ўртоқ А. Казбеков директорлик қилаётган «Кенес» совхозида 1890 тонна пахта машинада терилиши керак. Афсуски, терим машиналарини мавсумга тайёрлаш жуда суст бормоқда. Эндигина 4 та агрегат ремонтдан чиқарилди. Ҳали 30 дан ортиқ агрегатга қўл урилгани йўқ. Кўпгина терим машиналарининг қисмлари йўқолиб кетган. Лекин уларни ремонт қилиш, эҳтиёт қисмлар билан тўлдиришга аҳамият берилмаяпти.

Калинин номли совхозда (директори И. Арзуев ва партия комитетининг секретари У. Халилаев ўртоқлар) 1530 гектар ер машина теримига ажратилган. Шундай бўлишига қарамасдан, ҳозиргача 3 та агрегат ремонтдан чиқарилган, холос. Қолган машиналарни ремонт қилишга ҳали киришилгани йўқ.

Бошқармадаги «Чимбой», «Тахтакўпир», Ленин номли совхозларда ҳам техника ремонти ҳаддан ташқари кечиктириб юборилмоқда. Шунинг учун ҳам бошқарма бўйича 312 га «ХВС-1,2» агрегатидан энди 44 таси ремонт қилинди. Лекин бу ҳол бошқарма раҳбарларини сира ташвишлантирмаётир.

Бошқармада механик-ҳайдовчилар тайёрлашга етарли эътибор берилмаётир. Ҳозирги маълумотларга қараганда ҳали 160 дан зиёдроқ механик-ҳайдовчи етишмайди. Уларни тайёрлаш учун ташкилотчилик ишлари олиб борилмаяпти. Агар аҳвол шу йўсинда давом этаверса, машина терими плани бу йил ҳам бажарилмай қолиши хавфи бор.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

М. Воробейчиков чизган расм.

Чекиниш йўқ

М. СУЯРОВ,
Пэбоскан бошқармасидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси.

Колхозимиз — райондаги йирик хўжаликлардан бири. 2500 гектар ерга чигит экканмиз. Деҳқонларимиз етти йилликнинг олтинчи йилида она-Ватанга 8000 тонна «оқ олтин» етказиб берамиз, деб эрта баҳорданоқ баракали меҳнат қиляптилар.

Бу йил об-ҳаво ноқулай келиб, ғўзалар кеч амалга кирди. Бунинг устига пешона тери тўкиб, билак кучи сарфлаб вояга етказиб қўйган кўчатларнинг анчагина қисмини дўл уриб кетди. Унинчи май куни ёққан дўл 1500 гектар майдондаги ниҳолларга зарар етказди. Шундан 450 гектарини бузиб, қайта чигит экдик. Қолган майдондаги нобуд бўлган кўчатларнинг ўрнини тўлдирдик.

Шуни айтиш керакки, табиат офатлари биргина бизнинг хўжаликда рўй бериб қолмай, областимиз миқёсида каттагина майдондаги кўчатларга зарар етказди. Лекин андижонлик пахтакорлар табиатнинг бу ўжарлигидан довдираб қолганлари йўқ. Балки янада ғайрат, шижоат билан ишлаб, мўлжалдаги кўчатни тиклаб олдилар. Аммо бу билан кифояланиб, ғўза парваришини бўшаштириб юбориш ярамайди. Қайта экилган майдондаги кўчатларнинг ривожланиши 10-15 кун орқада. Бунинг устига умумий майдондаги кўчатлар ҳам ўтган йилгидан 5-6 кун кечки бўлиб қолди.

Маълумки, бу йил Ўзбекистон ССР ва Ўзкомпартиянинг 40 йиллик тўйини нишонлаймиз. Бошқача қилиб айтганда, мардлар майдонга чиқадиган йил. Шунинг учун ҳам андижонликлар бу йил ҳар қачонгидан кўп пахта етиштириш иштиёқида ҳалол меҳнат қиляптилар. Хўш, мўл ҳосил тўплаш учун нима ишлар қилиш керак. Келинг, яхшиси ана шу ҳақда фикр юритайлик.

Биз колхоз мутахассислари билан 2500 гектар ердаги кўчатни кўздан кечириб, группаларга ажратдик. Ана шунга қараб ғўзани парвариш қиламиз. Айниқса қайта экилган 450 гектар майдондаги кўчатларни алоҳида парвариш қиляпмиз. Шу ўринда бир мисол келтирмоқчиман.

А. Сайфиддинов бошлиқ биринчи бригаданинг 83 гектар ери бор. Шундан 50 гектарига қайта чигит экилди. Бригада аъзолари йил бошида ҳар гектар ердан 36 центнердан ҳосил олишга аҳд қилган эдилар. Улар халқ ва партия олдида берган сўзларининг устидан чиқиш учун ҳар қандай қийинчиликларни енгишга қодир эканликларини амалда кўрсатдилар, ҳар туп ғўзани озуқага тўйдирдилар, меъёрида суғориб, кўчат остини доим юмшатиб турдилар. Бегона ўтнинг ўсишига имкон бермадилар. Улардан ўрнак олиб Ж. Усмонов, С. Ғаниев, Т. Рашидов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари ҳам ваъдани сўзсиз бажариш учун курашяптилар.

Деҳқонларимиз август ойида меҳнат вахтасида туриб ишлашга аҳд қилдилар. Шу кунларда далада 2500 дан ортиқ колхозчи ҳалол меҳнат қиляпти. 350 сувчи ғўзани усталик билан суғоряпти. 190 механизаторга эгамиз. Булар бизнинг суянган тоғларимиз, улар 50 та чопиқ трактори билан ғўза қатор ораларини юмшатяптилар.

Август ойи учун график тузиб чиқдик. Ана шу график асосида қайта экилган майдондаги ғўза қатор ораларини 2,5 марта ишлаймиз, талабига қараб суғорамиз.

Бегона ўт машина терими, қолаверса ҳосилнинг душмани эканлигини яхши биламиз. Айрим колхоз раҳбарлари август ойида фақат кўзга кўриниб турадиган йирик ўтларни қуритиш билан кифояланиб, ғўза остида ўсиб кўзга илинмайдиган майда ўтларга унчалик эътибор бермайдилар. Бу нотўғри, албатта. Чунки қатор ораларини юмшатиш барвақт тўхтатиб қўйилганда, майда ўт тез авж олиб кетади. Натижада кейинги берилган озуқани сўриб қўяди. Бу эса кўчатнинг юқори қисмидаги кўсакларнинг очилишини кечиктириб юборади.

Шу кунларда «шарбат» оқизишга катта эътибор беряпмиз. Ривожланишдан орқада қолган ғўзаларга «шарбат» бериш нақадар фойдали эканлигини кўп йиллик тажрибадан яхши биламиз. «Шарбат»ни шундай муддатларда берамизки, у ҳосил меваларининг кўпайишига, дастлабки кўсакларнинг салмоқли бўлиб тез очилишига ёрдам беради.

Терим пайтида ҳосилни ифлос ва нобуд қилмай пешма-пеш тайёрлов пунктига элтиб бериш учун ҳозирдан тайёргарлик кўряпмиз. Мавжуд 30 та хирмоннинг 20 таси асфальтланган эди. Биринчи сентябргача қолган 10 тасини ҳам асфальтлаб қўямиз. Бундан ташқари 4 та марказлаштирилган майдон тайёрлаяпмиз. Қисқа қилиб айтганда, ҳар бир бригадада биринчи сентябргача асфальтланган хирмонлар бўлади.

Пахта ташиладиган йўл ва кўприкларни тартибга солиш учун кишилар ажратдик. Бундан ташқари тош-тарози, транспорт ва бошқа зарур бўлган асбоб, ускуналарни ҳам биринчи сентябргача шайлаб қўямиз.

Етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олиш масъулиятли давр ҳисобланади. Теримда қатнашган ҳар бир киши учун кўнгилдагидек шароит яратиб берамиз. Бунинг учун мавжуд дала шийпонларини боплаб қайта жиҳозлаймиз. Колхозчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаймиз.

Бу йил пахта далаларида 20 та «ХВС-1,2» агрегати ишлайди. Икки сменада пахта терилади. Ҳар бир агрегат билан ўрта ҳисобда 100 тоннадан пахта териб оламиз.

Пахтакорларимизнинг аҳди қатъий, йил бошида белгиланган маррадан чекинмаймиз, ўз сўзимизнинг уддасидан чиқамиз.

Суратда (чапдан): Тошкент тепловоз депосининг пассажир поездлар бошқарувчи машинистлари Ю. Тўлаганов, Д. Костек ва Р. Азизов ўртоқлар. Улар темир йўлчиларнинг традицион байрамини меҳнатда янги зафарлар билан нишонламоқдалар, пассажир поездларини моҳирлик билан бошқариб кўплаб ёнилғи тежашди.

И. Глауберзон фотоси.

БУГУН — БУТУНИТТИФОҚ ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР КУНИ

КОММУНИЗМ ЛОКОМОТИВИ ОЛҒА БОРАВЕРСИН!

КАТТА ЎЗГАРИШЛАР

В. ХЎЖАЕВ,
Ўрта Осиё темир йўли бошлиғининг ўринбосари

<>

Магистралимиз темир йўлчилари ўз традицион байрамларини катта меҳнат муваффақиятлари билан кутиб олдилар. Мамлакатимиздаги барча халқлар сингари Ўрта Осиё темир йўлининг меҳнаткашлари ҳам КПСС XXII съездида қабул қилинган коммунизм қурилиши программасини муваффақиятли амалга оширяётирлар. Ўрта Осиё республикалари халқ хўжалигининг ривожланиши темир йўлчилар зиммасига улкан ва шарафли вазифалар юклайди. Магистралимиз ишчилари ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари темир йўлда техника тараққиётини тезлаштириш, илғор тажрибаларни жорий этиш ва резерв имкониятлардан самарали фойдаланиш йўли билан халқ хўжалигининг транспортга бўлган эҳтиёжини тўла қондириш тадбирларини кўраётирлар.

Ҳозирги замон локомотивларининг энг яхши хилларидан ҳисобланган тепловозлар бизнинг магистралимизда кенг қўлланилмоқда. Тепловозлар билан юк ва пассажир ташиш салмоғи ҳозирги вақтда 92 процентга етди. Халқ хўжалиги юклари ва пассажирлар ташишдагина эмас, тепловозлар маневр ишларида ҳам кенг фойдаланилмоқда. Радиоалоқа ускуналари билан жиҳозланган бу машиналар поездлар ҳаракатига оператив раҳбарлик қилиш ҳамда маневр ишларини тезкорлик билан адо этишга имкон бераётир. Темир йўлимизга «Стрела» маркали янги тепловозлар келтирилганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Ватандошларимиз қўли ва ақли билан бино қилинган бир секцияли тез юрар бу хилдаги тепловозларнинг қуввати 3 минг от кучига эгадир. Бошқа локомотивлардан «Стрела»нинг фарқ қиладиган алоҳида хислати шуки, у пассажир поездларини соатига 140 километр тезлик билан торта олади.

Вагон хўжалиги, йўл хўжалиги, алоқа ва сигнализация системаларида ҳам катта ўзгаришлар бўлди. Коммунистик меҳнат ва юксак маданият магистрали номини олиш учун мусобақалашаётган темир йўлимиз меҳнаткашлари даврасида жамоатчилик асосларида ишлаш авж олиб кетди. Жамоатчилик асосларида ишлашнинг янги-янги ва хилма-хил формалари юзага келмоқда. Темир йўлимизда жамоатчилик асосларида 289 та экономика, конструкторлик, технология бюроси ишлаб турибди.

Келажак разведкачилари ҳаракатида қатнашиш кишиларнинг меҳнатга бўлган муносабатини ўзгартирмоқда, ташаббускорлик намуналарини кўрсатишга ундамоқда. Коммунистик меҳнат мусобақаси илғорлик, топширилган иш учун жавобгарликни ошириш, ўзаро ёрдам мусобақасига айланиб кетди. Фарғона, Душанба ва Ашхобод темир йўл бўлинмаларининг коллективлари бу мусобақада айниқса ибрат кўрсатаётирлар. Ховос, Самарқанд, Тошкент-пассажир станциялари, Мари тепловоз депоси, Душанба йўл дистанцияси, Қўқон юк ортиш-тушириш конторасп сингари ўнлаб коллективлар ишлаб чиқаришда ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Темир йўлчиларнинг маданий-маиший турмушини яхшилашга алоҳида эътибор берилмяпти. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг уй-жой қурилиши ҳақидаги қарори эълон қилинганидан кейинги даврнинг ўзида темир йўлчиларимиз салкам 300 минг квадрат метр уй-жойда ҳовли тўйлари ўтказдилар. Мактаб ва мактабгача болалар муассасаларида ҳам анчагина янгиликлар бўлди. Даволаш муассасалари кўпайтирилди ва кенгайтирилди. Савдо тармоқлари ва меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатадиган корхоналар сони анча ортди. Узоқ станцияларда яшовчи темир йўлчилар ҳузурига махсус вагон-клублар, киноустановкалар мунтазам равишда юборилиб турибди.

Магистралимиз меҳнаткашлари партия ва ҳукуматимиз кўрсатаётган кундалик ғамхўрликларга жавобан янада ғайрат-шижоат билан меҳнат қилаётирлар. Пассажирларга хизмат кўрсатиш маданияти ортиб бормоқда. Ҳозирги вақтда магистралимизда йўлда бошқа поездларга уланмайдиган — тўғридан-тўғри белгиланган манзилга бир вагоннинг ўзида етказиб борадиган еттита янги маршрут очилган. Тошкентдан Адлер ва «Минеральные воды» станциясига, Қўнғиротдан ва Кушкадан Москвага ана шундай поездлар мунтазам қатнаб турибди.

Шу кеча-кундузда Ўрта Осиёни Кавказ ва Қрим курорт районлари билан Каспий денгизи паром кечуви орқали боғлаш масаласи ҳал қилинмоқда. Ана шу маршрут бўйича жўнаган пассажир ягона билет билан Ўрта Осиёдан Кавказга етиб боради. Шунингдек, бу тадбирнинг амалга оширилиши пассажирларнинг йўлга кетадиган вақтлари, билет учун сарфлайдиган харажатларини ҳам тежайди.

Етти йилликнинг олтинчи йили топшириқларини муддатидан илгари адо этишга бел боғлаган Ўрта Осиё темир йўлининг кўп минг кишилик коллективи юк ортиш етти ойлик топшириғини муддатидан илгари — 26 июлда ортиғи билан бажарди. Планга қўшимча юз минглаб тонна халқ хўжалиги юклари ортиб жўнатилди. Оғир юкли поездлар бошқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча кўпайганлиги, меҳнат унумдорлиги ортганлиги, поездлар ҳаракати хавфсизлиги муваффақиятли таъминланаётганлиги магистралчиларимизнинг Бутуниттифоқ темир йўлчилар кунига муносиб совғасидир.

ҒОЛИБЛАР

Бутуниттифоқ темир йўлчилар байрами арафасида қилинган ишларни ҳисоб-китоб қилиб чиқдик. Натижалар қувончли. Байрамга зафар туҳфалари билан келдик. Юк ортиш топшириқлари барча кўрсаткичлар бўйича орттириб бажарилди.

Локомотивчилар ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Локомотив бригадалари аъзолари ҳаракатчилар ва вагончилар билан ҳамкорликда ишлаб, йил бошидан буён 600 тадан ортиқ оғир юкли поезд бошқардилар. Уларда пландан ташқари қарийб 400 минг тонна халқ хўжалиги юклари ташилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш плани мўлжалдагидан зиёд бажарилди.

Коммунистик меҳнат корхонаси номини олган Қорасув станциясининг темир йўлчилари бўлинмада байроқдор. Улар резервлардан самарали фойдаланиш натижасида поездлар ҳаракати графигини муваффақиятли бажараётирлар, маҳаллий юкларни ташиш, оғир юкли составлар тузишда қорасувликларнинг ташаббуси фарғоналикларга ўрнак бўлмоқда.

А. ТРУШИН,
Фарғона темир йўл бўлинмаси поездлар ҳаракати бўлимининг бошлиғи.

ҚОРА БЕДОВ ЧАВАНДОЗИ

Қудратли тепловоз шамол тезлигида елиб тун қоронғусини ёрқин прожектор билан тилиб олға интиляпти. Мингоёқ вагонларнинг тепловоз жўрлигида таратаётган ёқимли овози меҳнат симфониясидек жаранглаб эшитилади. 14 йилдирки, Ҳайдар шу куй оғушида поезд бошқаради, тепловоз ҳайдайди. Ғайрат-шижоат, завқ-шавқ бағишлайди бу куй Ҳайдарга.

Мана, шу топда ҳам у шиддат билан ҳаракатланаётган составни бошқариб бормоқда. Локомотив Ховос станциясига яқинлашаётир. Ҳайдар ҳушёр: поезд тезлигини ошириш, юкларнинг бехатар етказиб берилишини таъминлаш, ёнилғи тежаш тадбирларини кўряпти. Поезд пастликка тушаётганда локомотивнинг бир секциясини ўчириб қўйди. Шундай йўл шароитида иккала секцияни баравар ишлатиш ёнилғининг заволи эканлигини у жуда яхши англайди. Состав тепаликка интиларкан, яна иккала секцияни ишга солди.

Қора бедов Тошкентдан Ховосга эсон-омон етиб келди. Диспетчер машинистни навбатдаги ғалаба билан қизғин табриклади. Состав графикдагидан 20 минут аввал манзилда ҳозир бўлди. Унда нормадан ташқари 440 тонна юк ортилгани ва барвақт етказиб келингани нур устига нур бўлди. Машинистлар дам олиш уйида 4 соат чамаси ҳордиқ чиқаргач, яна йўлга тушди. Тошкентга қайтишда ҳам оғир юкли поезд бошқарди ва уни Қозоғистон темир йўлига Чингелди станциясида барвақт топширди. Бу ерда ҳам табриклашди Ҳайдарни.

Моҳир тепловоз машинисти Ҳайдар Маҳмудовнинг Бутуниттифоқ темир йўлчилар куни шарафига бошқарган охирги поезди эди бу. Сафар натижаларидан мамнун уйга қайтаркан, қадрдони Салимахоннинг ҳузурига, шакардан ширин уч ёшли қизи Мазлума ва дўмбоқ ўғли Шуҳратни кўришга ошиқарди. Ҳайдар байрам олди мусобақасида чинакам чавандоз эканлигини намойиш қилди. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида 30 дан ортиқ оғир юкли поезд бошқарди. Уларда планга қўшимча 15.000 тоннадан зиёд халқ хўжалиги юклари ташилди. Илғор усулларга амал қилган тепловозчи 12 тонна ёнилғи иқтисод қилишга муваффақ бўлди. Тежалган ана шу ёнилғи ҳисобига Тошкент — Чингелди участкасида 10 дан ортиқ оғир юкли поезд бошқариш мумкин.

Унинг бу меҳнат зафарида Салимахоннинг ҳам ҳиссаси бор. У ҳар вақт Ҳайдарга ғамхўр. Сафардан қайтгач, уйида яйраб-яшнаб дам олиши учун ҳамиша қайғуради. Ўғил-қизининг тетиклиги ва шўхлиги Ҳайдарга ором бахш этишини жуда яхши англайди. Уйидан хурсанд чиққан машинист сафарда ҳам хотиржам ва ҳушёр бўлади. Кўнгли бўлинмай, ҳоргинликни сезмай ишлайди. Меҳнатининг натижасига қут-барака киради. Ҳайдар шуларни ўйларкан уйига тезроқ бориш ва Салимахоннинг, ўғил-қизининг дийдорига тўйиш ниятида қадамини тезлатарди.

Ҳайдар фақат ўзи ҳақида эмас, касбдошлари эришаётган зафарлардан ҳам завқланади. Зотан, Тошкент тепловоз депосида касбига ихлос қўйиб кун сайин юксак кўрсаткичларга эришаётганлар озми. Мана, тепловоз машинисти Мавлон Расулов. Кейинги 6 ойдагина оғир юкли поездларнинг ўзидан 16 тасини бошқарди. Планга қўшимча минглаб тонна халқ хўжалик юклари ташиди. А. Шершнёв 29, Д. Фозилов 30, П. Саприкин 32 ва Ш. Шоқодиров 23 та оғир юкли поезд бошқариб тепловозчилар мусобақасида байроқдор бўлди.

Тепловозчилар машина қувватидан ўринли фойдаланиб, илғор усулларга амал қилиш ва резервларни моҳирлик билан ишга солиш натижасида киши меҳнатининг мезони бўлган рақамлар салмоғини ошираётирлар. Рақамлар тили билан ҳикоя қилинадиган бўлса оғир юкли поездлардан 3500 таси бошқарилганлигини айтишнинг ўзи кифоя. Бу поездларда нормадан ташқари 1 миллион 500 минг тоннадан ҳам ортиқ юк ташилганлиги коллектив меҳнат ғайратининг ажойиб натижаси. Тежалган 500 тоннадан зиёд ёнилғи билан тепловозчилар белгиланганидан зиёд минглаб тонна юкларни манзилларга элтиб бердилар.

Қадим от пойгасида ғолиб чиққанлар чавандоз дейилгувчи эди. Фан-техникамиз эришаётган муваффақиятлар натижаси сифатида қудратли машина-механизмлар халқ хўжалигида ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Ҳозирги вақтда Ватанимиз ишчилари ва инженер-техник ходимлари ақл-заковати, ижодий меҳнати билан юзага келтирилган тепловозларнинг моҳир бошқарувчиларини чавандозлар дейиш одат бўлиб қолди. Ташаббускор машинист Ҳайдар Маҳмудов ҳам ана шундай эпчил чавандозлардан. У касбдошлари қўлга киритган байрам совғаларини бир-бир кўнглидан ўтказаркан, қалби қувончга тўлиб кетди. Уйга етиб келса ҳамки, пўлат магистралимизда қатнаётган учқур поездлар ҳаракатидан чиқаётган ёқимли овоз қулоғидан аримасди. Бу овозда меҳнат нашидаси, байрам тантаналари янграётгандек.

Ж. ХОЛҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ПЎЛАТ КАРВОНЛАР

Бўлинмамиздаги локомотивлар асосан нефть маҳсулотлари ташийди. Составларни пунктларга ўз вақтида етказиб беришни таъминлаш кўпроқ диспетчерлар зиммасига юкланади. Диспетчер локомотивларга «яшил йўл» очиб берса, составлар бетўхтов ҳаракат қилади, локомотивларнинг йўл босиш тезлиги ортади ва халқ хўжалиги юклари манзилларга барвақт етказиб берилади.

Бўлинмамизнинг Н. Токарев, Г. Козин ва бошқа диспетчерлари нефть маҳсулотлари ортилган поездларнинг ўртача тезлигини соатига 100 километргача оширишга муваффақ бўлмоқдалар. Бунга биз участка станциялари ва локомотив бригадалари ишини такомиллаштириш натижасида муваффақ бўлмоқдамиз. Ҳозир участка станцияларида кўпгина поездлар ортиғи билан фақат 10-20 минут тўхтамоқда. Бами станциясида барча поездларнинг 90 проценти тезкорлик усулларида тузилмоқда.

Илгари поездлар қисқа масофаларда қатнарди. Бу эса уларнинг арзир-арзимас станцияларда бекор туриб қолишига сабаб бўларди. Қозонжиқ депосининг тепловозчилар бригадалари Бами ва Жабал станциясигача қатнарди. Ҳозир бу локомотивчилар икки баравар узайтирилган участкада қатнамоқдалар.

Шунингдек, бўлинмада машинистларнинг маршрут ҳужжатларини расмийлаштириши ҳам такомиллаштирилди. Ҳужжат кутиб станцияларда умрини ўтказган машина ва машинистлар эндиликда кўплаб йўл босмоқдалар. Бу тадбир тепловозларнинг станциялардан жўнаб кетиш вақтини 20 минут ва қабул қилинишини 6 минут қисқартиришни таъминлаяпти. Диспетчерлиқ ишларида илғор тажрибаларга амал қилиш транспорт воситаларидан фойдаланишни яхшилаётир. Биз, диспетчерлар машиналарнинг бетўхтов ҳаракат қилиши учун «яшил йўл» тузиб бераверамиз. Бу эса халқ хўжалиги юкларининг манзилларга барвақт етказиб берилишини таъминлайди.

Қулмурод ҚУРБОНОВ,
Ашхобод темир йўл бўлинмасининг диспетчери.

Озарбайжон далаларида нималарни кўрдик

Бу йил Озарбайжон халқи шонли санани — Озарбайжон Россия составига қўшилганлигининг 150 йиллигини байрам қилди. Шу сабабли бизнинг мусобақадош қардошларимиз бўлган Озарбайжон пахтакорлари шу кунларда алоҳида куч-ғайрат кўрсатиб, кўтаринки руҳ билан меҳнат қилаётганликлари бежиз эмас.

Ўзбек пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси республикадаги барча ўн етти пахта етиштирувчи ишлаб чиқариш бошқармаларида бўлди. Биз 241 хўжаликда экиннинг ҳолати билан танишиб чиқдик. Юзлаб километр йўл босдик. Ўзаро текширишнинг натижалари якунланди. Бу якун нималардан иборат?

Биз қардош республика пахтакорлари яхши меҳнат қилибдилар, деган умумий фикрга келдик. Озарбайжон пахтакорлари олинган социалистик мажбуриятларни бажариш ва давлатга 345 минг тонна «оқ олтин» топшириш учун ҳамма имкониятларга эгадирлар. Бироқ, ғўза парваришини кучайтириш, экинни август ойида камида бир ярим-икки марта парвариш қилиш лозим. Шуни айтиш керакки, ҳозирги вақтда ҳамма жойда худди шу мақсадни кўзлаб иш олиб борилмяпти.

Пушкин, Сольянск, Собиробод, Имишли ва Бардин ишлаб чиқариш бошқармаларининг хўжаликларида мўл ҳосил тўпланяпти. Ана шу хўжаликларда ғўза бўлиқ, унинг ҳар бир тупида мўл ҳосил тўпланган. Ғўза парваришида механизмлардан кенг фойдаланиляпти, сув тежаб сарфланяпти.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати Малика Гулиева раислик қилаётган Карл Маркс номли колхоз аъзоларининг меҳнатда эришаётган муваффақиятларини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Бу хўжаликда ишлаб чиқариш маданияти юксак. Колхозда эртапишар пахта етиштиришни ўрганиб олишган. Бу айниқса Озарбайжон шароитида муҳим аҳамиятга эгадир. Чунки, бу ерда кузги ёмғир бизнинг республикамиздагига нисбатан анча эрта ёға бошлайди. Қишлоқ хўжалик артелининг пахтакорлари бу йил гектаридан камида 30 центнердан пахта олишларига шубҳа қилмаймиз.

Кейинги йилларда Озарбайжонда юқори ҳосилли бригада ва звеноларнинг сони кўпайди. Уларнинг тажрибаси қолоқ хўжаликларда кенг оммалаштириляпти ва пропаганда қилиняпти. Казах ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коминтерн» колхозининг Ажанг Жафаров бошлиқ бригадаси ҳам колхоз ишлаб чиқариши машъалларидан бири ҳисобланади. Бригадада 100 гектар ғўза бор, бригада аъзолари ҳар гектар ерда 35 центнердан қимматли хом ашё етиштириш ҳақида сўз беришган.

Шунингдек биз Озарбайжон ва ўзбек халқлари қардошларча дўстлигининг самараларини ҳам кўрдик. Қаерга борган бўлсак, ўша ерда Валентин Тюпко, Турсуной Охунова ва Жавод Кўчиевларнинг номи тилга олинди. Озарбайжонликлар уларни яхши билишади. Фақат билибгина қолмасдан, балки уларнинг тажрибасини усталик билан қўлланишмоқда. Мана бундай бир мисол келтирамиз: Миль даштидаги Ленин номли 3-совхозда машҳур механизатор Сардор Имралиев ишлайди. У бир неча йилдан буён Жавод Кўчиев билан хат ёзишиб туради, мўл ва арзон пахта етиштириш юзасидан мусобақалашиб келади. «Жаводга салом айтинглар»,—деди у биз совхозда бўлганимизда. Биз Озарбайжондан жуда кўп ана шундай саломлар, яхши истаклар олиб келдик.

Ўзаро текшириш давомида айрим хўжаликлар ва бригадаларнинг ишидаги камчиликлар танқид ҳам қилинди. Ана шу танқид ва дўстона маслаҳатларнинг ҳаммаси Озарбайжон пахтакорлари томонидан миннатдорчилик билан қабул қилинди. Биз кўрсатиб берган камчиликлар тез орада тузатилганлигини ўз кўзимиз билан кўрдик. Агдам, Казах, Кюрдамир, Бардин ва Шамхор ишлаб чиқариш бошқармаларининг хўжаликларида бизлар берган маслаҳатларга мувофиқ, август ойини ҳосил тўплаш ойи деб эълон қилишди.

Аммо, бригадамиз пахта етиштирувчи хўжаликларда фақат илғор тажрибани жорий қилиш, маслаҳат бериш билангина чегараланмади. Биз мусобақадош дўстларимизнинг тажрибасини ҳам синчиклаб ўргандик.

Биз кадрлар билан ишлаш масаласи билан қизиқдик. Республика партия ташкилоти 252 қолоқ хўжаликнинг ҳаммасини ўз контроллигига олган, ана шу хўжаликларга ёш ва тажрибали ташкилотчиларни юборган. Ҳозирги вақтда кўпчилик қолоқ хўжаликлар ўзини ўнглаб олмоқда, уларнинг далаларида мўл ҳосил тўпланмоқда.

Қишлоқ хўжалигини ихтисослаштириш юзасидан каттагина ишлар қилинган. Республика бу масалани муваффақиятли ҳал қилмоқда. Капитал маблағлар тўғри тақсимланган ва ер, меҳнат, сув ҳамда энергетика ресурсларидан яхши фойдаланилмоқда. Озарбайжон Компартияси Марказий Комитети, қишлоқ хўжалик экономикаси ва уни ташкил қилиш илмий текшириш институтининг ташаббуси билан қишлоқ хўжалигининг ҳозирги аҳволи анализ қилиб кўрилди ва ишлаб чиқариш бошқармалари бўйича ҳозирги ихтисослаштириш амалга оширилди.

Текширишлар шуни кўрсатдики, ихтисослаштириш ва тармоқларнинг мувофиқлаштирилиши кўпчилик колхозларда хўжаликларнинг конкрет хусусиятларини, у ёки бу маҳсулот ишлаб чиқаришнинг иқтисодий афзаллигини ҳисобга олмай ўтказилганлиги маълум бўлди. Шу сабабли экономиканинг бир қатор тармоқлари орқада қолмоқда, ишлаб чиқаришнинг ривожланиши секин бормоқда.

Умуман бурилиш бор. Масалан, ишлаб чиқилган лойиҳага мувофиқ, Бардин ишлаб чиқариш бошқармасида пахтачилик 39 хўжаликда марказлаштирилади. Пахтанинг ялпи ҳосили фақат ана шу бошқарма бўйича 52,8 минг тоннага етади, яъни тахминан бир ярим баравар кўпаяди.

Бу фақат битта бошқармага таллуқли мисол. Аммо, ҳар бир бошқарма ишлаб чиқаришни юксалтириш бўйича ўз резервларига эга. Маълум бўлишича, кўп ҳолларда камчиликларнинг юз беришига у ёки бу хўжаликнинг конкрет шароитини ҳисобга олмасдан, нотўғри планлаштириш сабаб бўлмоқда. Бунга шундай бир мисол келтирамиз: Измайли ишлаб чиқариш бошқармасида 22 колхоз ва битта чорвачилик совхози бор. Ҳар бир хўжалик аслини олганда универсал, 10-12 хил тармоққа эга. Бизнингча, бу аҳвол нотўғри.

Хўжаликларга юқори унум билан ишлаш учун барча шароитларни яратиб бериш лозим. Бу соҳада ихтисослаштириш катта аҳамиятга эга.

Шу ўринда ўзимизга бир назар ташлайлик. Республикамиздаги каттами, кичикми ҳар бир шаҳар атрофида сабзавотчилик хўжаликлари мавжуд. Саноат марказлари учун янги узилган сабзавот, мева, картошка ва узум керак. Бизнинг республикамизда кейинги йилларда сабзавот маҳсулотлари етиштириш бирмунча кўпайди. Агар хўжаликлар яхши ўйлаб ихтисослаштирилганида шаҳарлар атрофидаги сабзавот етиштирувчи хўжаликлар кўпроқ маҳсулот берган бўлур эдилар. Ҳозир эса улар сабзавотдан бошқа экинлар ҳам етиштирадилар. Шу маънода олганда Калинин, Самарқанд ва бошқа ишлаб чиқариш бошқармаларининг имкониятлари катта.

Яна бир масала устида тўхтаб ўтамиз. Гап колхоз қурилиши устида бораётир. Ҳозирги вақтда Озарбайжон колхоз ва совхозларида қурилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилмяпти. Қишлоқ меҳнаткашларининг маданий-маиший аҳволи кун сайин яхшиланмоқда. Биз, жуда яхшилаб безатилган, қулай ва кўркам дала шийпонлари, маданият саройлари ва клубларни кўрдик. Республикамизнинг қишлоқларида ишлаётган қурувчилар Озарбайжон қурувчиларидан кўп нарсани ўрганишлари мумкин. Бундан кейин юбориладиган ўзаро текшириш бригадалари составига қишлоқ қурилиши бўйича мутахассисларни ҳам қўшиш мақсадга мувофиқдир. Ишончимиз комилки, улар жуда кўп нарсани ўрганиб келадилар.

Қардош Озарбайжон колхоз ва совхозларининг қиёфаси йил сайин ўзгармоқда. Кўпчилик қишлоқ хўжалик экинларининг майдони ўтган йилдагига нисбатан анча кўпайган. Фақат, ўтган йилнинг кузида 30 минг гектар майдонда янги боғ ва узумзорлар ташкил этилган, сабзавот-полиз экинлари ва картошка етиштириладиган зона бирмунча кенгайтирилган. Республика бу йил давлатга 10,9 миллион пуд дон, 19 минг тонна тамаки, 140 минг тонна сабзавот, 3200 тонна пилла, 38 минг тонна мева, 6900 тонна чой барги, 81 минг тонна гўшт, 187 минг тонна сут ва бошқа кўпгина қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотади.

Озарбайжон пахтакорлари бизни жуда яхши меҳмондўстлик ва очиқ кўнгил билан кутиб олишди. Буни алоҳида таъкидламасдан бўлмайди. Биз фурсатдан фойдаланиб, уларга, кўрсатган меҳмондўстликлари ва дўстларча очиқ кўнгил билан кутиб олганликлари учун яна бир марта миннатдорчилик изҳор қиламиз.

Мамлакатимиздаги барча қардош халқларнинг қаҳрамонона меҳнати етти йиллик планни муддатидан илгари муваффақиятли адо этишда катта омил бўлади.

О. ҲАКИМОВ — ўзаро текшириш бригадасининг раҳбари, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрининг ўринбосари, **В. КЛЕЙМЕНОВ** — министрлик бўлимининг бошлиғи, **У. ХЎЖАЕВ** — Сирдарё район ижроия комитетининг раиси, **З. СОБИРОВ** — Марҳамат ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Правда Востока» колхозининг раиси, **С. ҚОРИЕВ** — «Узсельхозтехника»нинг старший инженери — ҳаммаси бўлиб 17 имзо.

ДЎСТЛИК ЙЎЛЛАРИ

Темир йўллар, темир йўллар, соз пўлат йўллар,
Сизнинг билан ҳамма ерга етади қўллар.
Пойтахт Ватан юраги-ю, Ватан худди тан,—
Томирлардай тарам-тарам изни кўраман.
Темир йўллар, темир йўллар, дўстлик йўллари,
Сизнинг билан узун доим инсон қўллари.
Карвон-карвон юклар элтиб жойлардан жойга,
Биз истиқбол йўлларида қиламиз пойга.
Ҳа, шу йўлда ғолиб йўлда ўктам юриб биз,
Коммунизм гул боғига кириб борамиз.

Тўлқин РАЖАБИЙ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ · 2
2 АВГУСТ 1964 ЙИЛ
№ 179 (12.833).

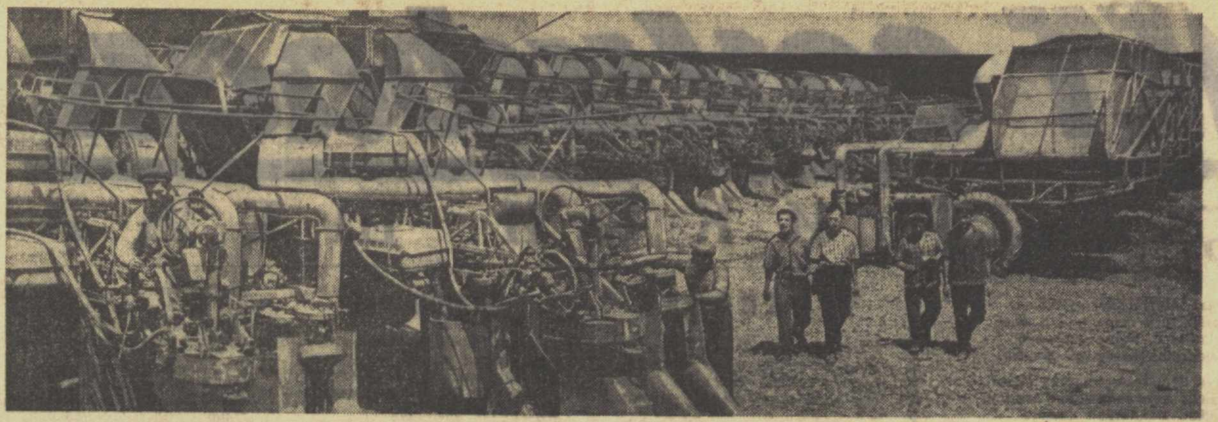

Тошкент область, Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози далаларида бу йил 120 та пахта териш машинаси ишлайди. Механизаторлар «зангори кема»ларни мавсумга тахт қилиб қўйётирлар. Суратда: ремонтдан чиқарилган терим машиналари.

И. Глауберзон фотоси.

ТАЙЁРГАРЛИК ИШЛАРИ КУЧАЙТИРИЛСИН

УРГАНЧ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Машъал Хоразм областининг меҳнаткашлари бу йил гектаридан 32 центнер ҳосил етиштириш, камида 100 минг тонна пахтани машиналарда териш, 30 центнердан кам ҳосил оладиган бирорта хўжалик бўлмаслигига эришиш юзасидан конкрет мажбуриятлар олиб, далаларда мўл ҳосил етиштирмоқдалар.

Область 1963 йили салкам 50 минг тонна пахтани машиналар билан териб олган эди. Бу йил машинада пахта териш соҳасида чинакам бурилиш йили бўлади. Пахтазорларда 1500 дан ортиқ «зангори кема»лар жавлон уради.

Ҳазорасп бошқармасидаги «Коммуна», Шовот бошқармасидаги Охунбобоев номли, Янгиариқ бошқармасидаги Охунбобоев номли, Хева бошқармасидаги «Москва» ва бошқа ўнлаб колхозларда етиштирилган ҳосилнинг 70-80 процентини машинада териб олиш планлаштирилиб, мавсумга пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Ҳазорасп бошқармасидаги Нариманов номли колхозда ҳозир 27 агрегат бор. Яна 13 та пахта териш машинаси сотиб олиш планлаштирилган.

Туркманистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг инженери ўртоқ М. Старостин бошчилигидаги ўзаро текшириш бригадаси аъзолари область колхозларида ва «Узсельхозтехника» район бирлашмаларида бўлиб, машина теримига тайёргарлик ишларининг боришини кўздан кечирдилар. Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари ўнлаб пешқадам колхозларда машина теримига тайёргарлик ишларининг яхши бораётганлигини қайд қилдилар. Область хўжаликларида пахта териш машиналари сони ўтган йилдагига нисбатан анча кўпайди. Механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлаш яхшиланди.

Шу билан бирга, қардош пахтакор республика вакиллари областдаги қатор «Узсельхозтехника» район бирлашмалари ва колхозларда пахтани машина билан теришга тайёргарлик ишлари қониқарсиз бораётганлигини аниқладилар. Хева ишлаб чиқариш бошқармасидаги бир қанча колхозларда пахта териш машиналарининг ремонти ниҳоятда кечиктириб юборилмоқда. Механик-ҳайдовчилар тайёрлаш ва ғўзаларни машинабоп қилиб ўстиришга етарли эътибор берилмаётир.

«Узсельхозтехника»нинг район бирлашмаси раҳбарлари (Ражабов ва Кенжаев ўртоқлар) пахта териш агрегатларининг ремонтини тезлаштириш чораларини кўрмаётирлар. Улар ҳатто агрегатларни ремонт қилиш юзасидан график ҳам тузган эмаслар. Натижада пахта териш машиналарининг айрим қисмлари ремонт устахонасига келтирилмаган.

Меҳмонлар ремонт ишларидаги жиддий камчиликларни қайд қилиш билан бирга баъзи тайёр, ремонтдан чиқди, деб ҳисобланган агрегатларда катта дефектлар борлигини ҳам кўрсатиб ўтдилар. «Узсельхозтехника» бирлашмасининг Боғот бўлимига 40 та «ХВС-1,2» машинаси келтирилган. Лекин ремонт ишлари ўлда-жўлда қолиб кетяпти. Устахона мудири ўртоқ Зайниддинов ремонт ишларининг боришини назорат қилмайди. Ремонтчининг унумли ишлаши учун зарур шароит яратиб берилмаган.

Мусобақадошлар Янгиариқ бошқармасидаги Навоий номли, «Ленинизм», Ҳазорасп бошқармасидаги Жданов номли ва бошқа колхозларда пахта териш машиналарининг ремонти ниҳоятда судралиб кетаётганлигини, ремонт ишларини кучайтириб юбориш юзасидан тегишли чоралар кўрилмаётганлигини алоҳида кўрсатиб ўтдилар.

Областдаги айрим колхозларда пахтаси машинада терилиши лозим бўлган майдонлар тўла ажратилмаган. Машина терими учун белгиланган айрим участкалардаги ғўзалар ёввойи ўтлардан тозаланмаган.

Қардош туркманистонликлар Хоразмда машина терими юзасидан амалга оширилаётган тадбирларни маъқул топдилар ва бу соҳада қимматли маслаҳатлар ҳам бердилар.

С. ИБРОҲИМОВ.

САМАРҚАНД ДАЛАЛАРИДА

Самарқанд бошқармасидаги «Боғизоғон» совхозининг мавсумда 1.200 гектар ердаги ғўза қатор ораларини культивация қилиш мажбуриятини олган механизатори Яздон Вафоев яхши кўрсаткичларга эришмоқда. У ҳар куни 13 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилиб, топшириқни ошириб бажаряпти.

Д. ҲАМРОЕВ.

●

Иштихон бошқармасидаги «Халқобод» колхозининг Абдувоҳид Эшқувватов, Саид Султонов, Бузрук Усмонов ҳамда Файзи Эргашев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларида ғўза парвариши жадал суръатлар билан давом эттирилмоқда. Мазкур бригадаларнинг барча майдонлардаги ғўзалари текис гуллаб, серкўсак бўлиб ўсмоқда.

М. ХИТОЕВ.

●

Ўртоқ Саъдулла Зиёдуллаев бошчилик қилаётган бригада Иштихондаги «Коммунист» колхозида пешқадам ҳисобланади. Бригаданинг ҳамма майдонлардаги ғўзалари ҳозиргача тўрт марта комплекс парвариш қилинди.

О. КАТТАБОЕВ.

●

160 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнерга етказиб ҳосил олишга бел боғлаган Пойариқ бошқармасидаги Ленин номли колхознинг Муҳаммад Қўлбўлдиев бошлиқ бригадасида ҳар туп ғўзада 3-4 тадан кўсак пайдо бўлди. Пахтакорлар июль ойининг охирига қадар ғўзаларда 5-6 тадан бўлиқ кўсак бўлишини таъминлаш мақсадида курашни ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юбордилар.

Н. ҲАМИДОВ.

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Республикамиз юбилейига муносиб тухфа тайёрлаш иштиёқи билан меҳнат қилаётган Иштихон бошқармаси хўжаликлари тухум тайёрлаш бўйича йиллик планни муддатидан беш ярим ой илгари муваффақиятли бажардилар. Давлатга пландаги 1 миллион 907 минг ўрнига, 2 миллион 15 минг дона тухум етказиб берилди.

Бошқармадаги Киров номли, «Москва», «Партия XXII съезди» колхозларининг паррандабоқарлари тухум сотиш йиллик планларини 150-180 процент адо этиб, бошқаларга намуна бўлдилар. «Партия XXII съезди» колхозида шу кунга қадар ҳар бир товуқдан 75 донадан тухум олинди.

Иштихонликлар давлатга пландан ташқари тухум сотишни қизғин давом эттирмоқдалар.

Р. САТТОРОВ.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ БОШЛАНДИ

ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ҚУЧОҒИГА

Мана, ёшларнинг орзиқиб кутган дамлари ҳам етиб келди. Кеча республикамизнинг олий ва ўрта махсус ўқув юртларида кириш имтиҳонлари бошланди. Ўқув юртлари абитуриентлар билан гавжум бўлиб қолди. Яқиндагина мактаб парталаридан келган, икки ёки ундан кўп йил давомида колхоз ва совхозларда, завод ва фабрикаларда ишлаб қайтган, Совет Армияси сафида хизматини адо этиб келган ёшлар ўзлари танлаган мутахассисликлари бўйича имтиҳон топшириб, ҳаётга мустақил қадам ташлайдилар.

Ўрта Осиёнинг энг йирик ўқув юртларидан бири — В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетидамиз. Университетнинг 12 факультетига қабул қилиниши лозим бўлган 1130 ўринга 3200 та ариза тушган. Айниқса математика, физика, биология, химия факультетларига кириб ўқишни истовчилар кўпчиликни ташкил қилади. Табииёт фанлари факультетларига (биология, тупроқшунослик, агрохимия ва бошқалар) кирувчилар чет тили ўрнига химиядан имтиҳон берадилар. Бу факультетларга шу соҳада иш стажига эга бўлганлар кўпроқ қабул қилинади. Умуман, университетнинг бағри иш стажи икки йилдан кам бўлмаган ўқувчилар учун кенг очиқ. Сиртқи ва кечки бўлимлар ҳам худди шундай студентлар билан комплектлаштирилади.

Имтиҳон комиссиясининг масъул секретари Рустам Мамедович Асланов бизни имтиҳон комиссиясининг ишлари билан таништирди. Биз тарих фанидан имтиҳон бўлаётган хонадамиз. Йўлда Карелия АССРда уч йил армия сафида хизмат қилиб қайтган самарқандлик Мардон Турсуновнинг очиқ чеҳра билан чиқиб келаётганини кўрдик. У «4» баҳо олганидан хурсандлигини яширолмасди. Бухоролик Мамлакат Зокирова имтиҳонни «5» баҳога топширди. Бўлажак студентларга имтиҳонларни муваффақият билан топширишларини тилаб университетдан чиқдик.

А. МАЪЗУМОВ.

КЕЧА республика олий ўқув юртларида кириш имтиҳонлари бошланди. Суратда: Тошкент политехника институтининг энергетика факультетида физикадан имтиҳон олинмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

МАЖБУРИЯТ АСОСИДА

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қизбиби Ҳусанова раислик қилаётган Ленин номли колхоз Ғиждувон бошқармасидагина эмас, Бухоро областидаги машъал хўжаликлардан биридир. Бу йил 1202 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнерга етказиб «оқ олтин» олишга сўз берган ана шу колхоз аъзолари ғўза парваришини янада кучайтириб юбордилар. Барча майдонлардаги экин икки марта комплекс парвариш қилинди. Бир марта қондириб суғорилган, икки марта маҳаллий ва минерал ўғитлар аралашмаси билан озиқлантирилган ғўзаларнинг бўйига бўй қўшилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленуми ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида ғўза парваришини жадаллаштириш юзасидан қабул қилинган қарорлар дала меҳнаткашларининг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшиб юборди. Ҳозир колхоз пахтазорларида 26 та чопиқ трактори бетиним ишлаб турибди. Культивация қилиш ва озиқлантириш бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда. Ғўзани суғориш агротехникасига қатъий риоя қилинмоқда.

Илғор бригадалар учинчи парваришни қизитиб юбордилар. Гектаридан 32-35 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган Раҳмат Расулов, Тўра Турдиев, Равшан Ҳайитов, Ёвқоч Собиров, Омон Яҳёев ва Ниёз Ярашев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда учинчи марта парвариш қилинаётган ғўзалар бир текис гулга кирмоқда.

Колхоз пахтакорлари зиммага олинган мажбуриятни шараф билан бажариш учун ғўза парваришини кун сайин қизитмоқдалар.

Т. ҚУРБОНОВ,
Ш. ҚИЁМОВ.

ЯХШИ ТУҲФА

Серқуёш Ўзбекистонимизнинг 40 йиллик тўйини муносиб нишонлаш учун курашаётган Бухоро областидаги «Коғон» совхози ишчилари яхши натижаларга эришмоқдалар. Улар давлат омборларига қарийб 10 минг пуд дон тўкиб, ўз устларига олган социалистик мажбуриятларини ҳам ортиғи билан адо этдилар. Ҳозир қўшимча равишда қабул қилинган мажбурият ҳисобига дон топшириш қизғин давом этмоқда.

Ғалла ўришда В. Вшивнов, Н. Саинев, Х. Эгамбердиев каби комбайнчилар топшириқни ҳамиша ошириб бажаряптилар. Совхоз ишчилари қўшимча мажбуриятни ҳам яқин кунлар ичида адо этишга қатъий бел боғлаганлар.

Р. ҚУРБОНОВ.

«ТОШКЕНТ» КИНОТЕАТРИ

ДУШАНБА, 31 июль. (ТАСС мухбири). Душанба шаҳар ижроия комитетининг қарорига мувофиқ, кенг экранли янги кинотеатр қардош Ўзбекистон пойтахти номига қўйилди. Тожикистон пойтахтидаги ана шу энг катта ёзги кинотеатр бугун Душанбадаги тўқимачилар ва металлурглар ёш шаҳарчаси томошабинларига ўз эшикларини кенг очиб қўйди.

«Тошкент» кинотеатри бу ерда Тожикистон архитекторларининг янги типовой лойиҳасига мувофиқ қурилган кинотеатрларнинг биринчисидир. Кинотеатр биноси йиғма темир-бетондан ясалган ёруғ ва кенг иншоотдир. Унинг томошабинлар залига 800 киши сиғади.

Она қалби

АХЛОҚ ТЕМАСИДА

◆ ◆

Фарзанд сўзини эшитганда қалби бир-биридан ширин ҳис-туйғуларга чулғанмайдиган одам бормикин дунёда? Чунки фарзанд ҳаётнинг лаззати, турмушнинг зийнати, умрнинг безаги, инсон мангулигининг рамзидир. Шунинг учун ҳам дунёга келган ҳар бир фарзанд оиланинг катта тўйига сабабчи бўлади.

— Бизнинг оиламизда бу тантана одатдагидан ҳам улуғворроқ нишонланганди, — деб ҳикоя қилади сочлари қордек оппоқ муштипар она. Ҳаётнинг аччиқ-чучугини кўпроқ тортганиданми, ҳайтовур қадди анча букилиб, кўзларидан нур кетабошлаган маъсуманинг маъюс чеҳрасига диққат билан разм солган киши ҳозир унинг дилига чироқ ёқса ҳам ёримаслигини пайқаб олиши қийин эмасди. Гўё юзидаги ҳар бир ажин бир кўнгилсиз воқеадан гувоҳлик бериб тургандек туюлади. Аммо бу маъюнни ўқиш учун онанинг қалбига кириб бориш керак.

Она қалби! Она ва унинг қалби. Бу икки тушунчани бир-биридан ажратиб бўлармикан? Одам зоти дунёга келибдики, онани мадҳ этади, уни улуғлайди. Асрлар, минг-минг йиллар давомида куйлаб келади бу қўшиқни инсон! Лекин у сира эскирмайди. Замон ўтган сари бу қўшиқ — она мадҳияси янги куч, салобат билан жаранглайверади. Негаки, одамзот она туфайли мангудир. Шу боисдан она деганда бутун мавжудот оёққа туради, она олдида ҳаммамиз таъзим қиламиз, бош эгамиз.

Аммо нега бугун бу олий зотнинг муносиб вакили Шамсиқамбар онанинг кўнгли хира? Нечун нурсиз кўзлари узоқ-узоқларга термулиб, ниманидир ахтаряпти, ногирон дили эзиляпти?

Онанинг сўзларига яна қулоқ берайлик.

— Ҳа, бизникида тантана одатдагидан улуғворроқ нишонланган эди, — деб таъкидлади она. — Негаки, бундан олдинги саккиз бола дунё юзини кўрмай кўз юмганди. Аммо бахт қуши кулбангга бир қўнгач, нишинг боваридан келаверар экан. Бирин-кетин фарзандлар кўрдик. Ўсиб-униб катта бўлишди, ҳаётга мустақил қадам қўйишди. Менга шунинг ўзини кўриш бахт эди.

Мана шуларни эсларкан, онанинг чеҳраси ёришиб кетгандай бўлди. Бироқ бу табассум бир зумдаёқ сўниб қолди. Яна ўша заъфарон чеҳра-ю, ҳиқилдоққа келган аччиқ алам.

— Жодугарга бу ҳам кам,— дейди истеҳзо билан орқадан келган, бўйчангина йигит. — Ҳали бошига шундай кунларни солайки. Менинг тўғримда қандай «грязний» гаплар айтган бўлса, ҳаммасини ёзиб қўйганман. Тўпласа бир ёстиқ тўлади.

Сесканиб кетдик. Мўътабар зотни бадном этаётган ким?!

— Ўғлим, Содиқжон, — жавоб қилди она. — Умрингдан барака топкур, куйдириб адо қилди мени.

Содиқжон кўринишдан соддагина, 35 ёшлардаги бўз йигитни эслатади. Аслида уч кам элликни уриб қўйибди.

— Тағин ҳам бу шумнинг дастидан сўлиб қолдим. Қирчиллама йигитдак юрардим бўлмаса. Сира кун бермайди. Тўрт марта уйландим, холос. Шуни ҳам кўролмайди. Нима, йигит кишига 70 ҳунар ҳам оз деганларидек, эркак кишига 40 та никоҳ «положенний», десам, уйни бошига кўтаради, одам йиғади. Номусдан ўлиб бўлдимку ахир.

Бас, бу сафсатабоз, она безорининг «фалсафаси»ни эшитган ҳар бир киши ундан жиркан май иложи йўқ. Лекин...

Лекин она меҳри тубсиз океандек деганларича бор экан. Ана шу меҳр ўғлининг барча гуноҳларини кечирди. Ана шу меҳр ўғли онанинг бетига, ҳа, муқаддас сиймонинг нуроний чеҳрасига тупурганида ҳам бардош берди. Ана шу меҳр ўғлининг уриш-жанжалларидан безиб, Ўшга, кенжа ўғли Ҳосилжон билан кетиб қолган онани яна шу даргоҳга етаклаб келди.

Нодон ўғил буни тушунармиди? Жанжални она кўчиб кетмасдан олдин — уч йил муқаддам қолган жойидан бошлаб юборди. Қўни-қўшни, «Йўрмадўз» маҳалласининг аҳолиси, суд, прокуратура ва милиция органлари — хуллас, она ва боланинг ўзаро ҳусумати билан шуғулланмаган ташкилот ё муассаса шаҳарда қолмагандир.

Барибир фойдаси бўлмади. Бирор натижа чиқмади. Чунки улар яшайдиган маҳалла комитети (раиси ўртоқ Ҳ. Халилов) ҳам, Марғилон шаҳар судьяси ўртоқ М. Фозилов ҳам она қалбини чуқурроқ билишга қизиқмадилар. Негаки, улар Содиқ Ҳолиқовнинг ўз онаси устидан ёзган актлари асосида иш кўришди-да. Она бўлса ўғлининг устидан шикоят ёзишни эп кўрмайди.

Содиқнинг туққан онасига бўлган муносабатидан қанчалик нафратланган бўлсак, Шамсиқамбар Бобораҳимованинг покиза қалбига, одамларга бўлган меҳр-оқибатига шунча қойил қолдик. Шуларни ўйларкансан, аллақандай танноznинг буйруғи билан онасининг юрагини суғуриб олган йигит ҳақида тўқилган ривоят афсона бўлмай, ҳақиқат экан-да, дейсан дафъатан. Ўша ривоятда айтилишича, йигит онанинг юрагини қўлида олиб кетатуриб, бехосдан қоқилиб йиқилганида юрак унга хитоб қилиб: «Бирор еринг лат емадими, ўғлим?» деб сўраган экан.

Кўрдингми, Содиқ, оналар нақадар саховатли бўлишади. Ҳатто фарзанди учун кафтида тухум пишириб беришга тайёр. Сен бўлсанг шунча ёшга кириб «онамга тўртта кўйлак тикдириб бердим, яна нима ҳақи қолди», деб ўдағайлаб, онангнинг устидан актлар тузиб юрибсан. Нима, бу актларни тўплаб кўрпа-ёстиқ қилмоқчимисан ёки яна бошқа бирор ташкилотга шикоят қилмоқчимисан? Она бағри кенг, балки у бу юзсизлигингни ҳам кечирар. Аммо сен ишлайдиган Марғилон шойи тўқиш комбинатининг коллективи, қолаверса бутун жамоатчилик кечирармикин?

А. НАБИХЎЖАЕВ,
И. ТЎХТАСИНОВ,
Марғилон шаҳри.

ОЛАМ ЯНГИЛИКЛАРИ

СССР ва Сомали ўртасидаги ҳамкорлик мустаҳкамланмоқда

МОГАДИШО, 31 июль. (ТАСС). Кеча бу ерда иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисида Совет Иттифоқи билан Сомали ўртасида тузилган асосий битимни кенгайтириш юзасидан протокол имзоланди. Бу протоколга мувофиқ, Совет Иттифоқи битимда кўзда тутилганидан ташқари, янги корхоналар қуришда Сомалига ёрдам берди. Бу корхоналар кўн-чарм заводи, нонвойхона, сут заводи, дон омборлари ва тегирмондан иборат бўлади.

Сомали саноат ва савдо министри Усмон Муҳаммад Адде протоколни имзолаш вақтида нутқ сўзлаб, иқтисодий ёрдам кўрсатаётганлиги учун Совет ҳукуматига ташаккур билдирди.

СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг ўринбосари А. И. Алихонов протоколни имзолаш вақтида ҳозир бўлди. А. И. Алихонов ўзининг жавоб нутқида Совет Иттифоқининг ёрдами Сомали Республикасининг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга ёрдам беради ва Совет—Сомали дўстлиги ишига ҳисса бўлиб қўшилади, деб таъкидлади.

УЧ ПУЛГА АРЗИМАГАН ҒАЛАБА

БУЭНОС-АЙРЕС, 31 июль. (ТАСС). Америка давлатлари ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар ташқи ишлар министрларининг яқинда Вашингтондаги кенгашида Кубага қарши резолюциялар маъқулланганлигини Аргентина Коммунистик партияси ўз баёнотида уч пулга арзимаган ғалаба, деб баҳоламоқда.

Баёнотда уқтириладики, бу резолюциялар АҚШ давлат департаменти томонидан кўрсатилган тазйиқнинг зўри билан қабул қилинди. Қаҳрамон Кубага қарши иқтисодий ва дипломатик чоралар кўриш билан Қўшма Штатлар Куба эксплуататорлар ва эксплуатация қилинувчилардан холи бўлган жамият қуришни, миллий мустақилликни мустаҳкамлашни, демократия, тинчлик ва социализмни таъминлашни мўлжаллаётгани учун унинг «жазосини бериш»га интилмоқда.

Баёнотда бундай дейилади: Кубага қарши резолюцияларнинг қабул қилинганлиги шундай бир хатарли андоза яратдики, АҚШ шу андозани Америка давлатлари ташкилоти кенгашида қатнашган Латин Америкасидаги мамлакатларнинг ўзларига нисбатан ҳам ишлатиши мумкин.

Куба билан бирдамлик, деб уқтирилади баёнотнинг охирида, миллий мустақиллик учун олиб бораётган курашимизнинг таркибий қисмидир. Аргентина меҳнаткашлари Америка давлатлари ташкилотининг қарорларини қораламоқдалар ҳамда Кубанинг қардош халқи ва ҳукумати билан бирдам эканликларини билдирмоқдалар.

АРАБИСТОН ЖАНУБИДА ЖАНГЛАР

ҚОҲИРА, 31 июль. (ТАСС). «Арабистон ярим ороли жанубини озод қилиш миллий фронти»нинг қўшинлари Англиянинг Адцалидаги ҳарбий базасига яна ҳужум қилдилар, деб хабар беради МЕН агентлиги. Ҳужум қилган қўшинлар Англия лагерига ўт қўйди, ўқ-дори омборларини ўққа тутди, инглизларнинг 3 та бронеавтомобили билан 5 та ҳарбий автомашинасини портлатиб юборди.

Инглиз қўшинлари қўзғолончиларга қарши олиб борилаётган жангларда бомбардимончи авиациядан фойдаланмоқда. Аддали районида бир неча қишлоқ вайрон қилинди. Тинч аҳоли ўртасида қурбонлар бор.

ГДР ҲУКУМАТИНИНГ БАЁННОМАСИ

БЕРЛИН, 31 июль. (ТАСС). Иттифоқчиларнинг Ғарбий Берлиндаги саёҳатлар бюроси деган идорасининг фаолияти халқаро ҳуқуққа хилофдир. ГДР ҳукуматининг шу ҳақдаги баённомаси бу ерда эълон қилинди. АДН агентлиги баённома дипломатик йўллар орқали НАТО мамлакатларининг ҳукуматларига, шунингдек бошқа давлатларнинг ҳукуматларига юборилди, деб хабар беради. Айни маҳалда ана шу ҳукуматларга ГДР ташқи ишлар министрлигининг баёноти топширилди. Баёнотда айтиладики, НАТО кенгашининг 2 апрелдаги қарорига мувофиқ, ГДР гражданларининг чет элларга боришини чеклаш чоралари хўжа кўрсинга юмшатилганлиги халқаро жамоатчиликни алдашга мўлжалланган бир найрангдир.

Иттифоқчиларнинг саёҳатлар бюроси тугатилиши халқаро кескинликни юмшатишга анча ёрдам берган бўлур эди, деган ишончимизни сўнгги ойлардаги воқеалар тасдиқлади, деб таъкидлайди ГДР ҳукумати. ГДР ҳукумати НАТО мамлакатларида консуллик бюролари таъсис этиш воситаси билан халқаро саёҳатларни нормаллаштириш ҳақида ана шу мамлакатларга қилган таклифини яна такрорлади.

ФАКТЛАР—ЎЖАР НАРСА

НЬЮ-ЙОРК, 31 июль. (ТАСС). Илгарилари Кубани «тартибсизлик» ва «бахтсизлик»лар макони деб атаган ҳамда «аҳолининг 90 проценти» революцион ҳукуматга қарши чиқяпти, деб даъво қилган америкалик журналистлар Озодлик оролида бўлиб, кубаликлар билан гаплашганларидан кейин, ўзлари учун ажойиб «кашфиёт»лар қилишди.

«Нью-Йорк пост» газетасининг обзорчиси Лернер «26 июль» кунини байрам қилишга бағишлаб, Сантьягода ўтказилган жуда катта митингни тасвирлаб, Фидель Кастрони «кубаликларнинг ҳақиқий қаҳрамони, кубаликлар революциясининг тимсоли», — деб тан олади.

«Кубада бош министр Кастронинг ҳукми кучлидир, эҳтимол, илгари ҳар қачон бўлганига нисбатан, ҳатто кучлироқдир, — деб қайд қилади «Крисчен сайэнс монитор» газетасининг мухбири Гудселл. — Куба бош министрини ва унинг ҳукуматини ҳамма қўллаб-қувватламоқда».

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ТАЛАБЛАРИ

БОНН, 31 июль. (ТАСС). Ғарбий Германия касаба союзлари бирлашмаси атом, бактериология ва химия қуролининг ҳамма турларини тақиқлаб қўйишни, ҳамма турдаги ядро синовларини дарҳол тўхтатишни, ялпи қирғин қуролининг запасларини йўқ қилиб ташлашни ва шундай қурол-яроғлар ишлаб чиқаришни бутун дунёда тақиқлаб қўйишни талаб қилиб чиқди.

Бирлашма, шунингдек «Бирлашган Миллатлар Ташкилоти доирасида халқаро хавфсизликни таъмин этиш»ни талаб қилади ҳамда давлатлар ўртасидаги муносабатлар халқаро ҳуқуқ асосига қурилмоғи керак, деб таъкидлайди.

Матбуотнинг хабар беришича, бу йил биринчи жаҳон уруши бошланганига 50 йил ва иккинчи жаҳон уруши бошланганига 25 йил тўлаётганлиги муносабати билан Ғарбий Германия касаба союзлари бирлашмаси ГФРнинг энг йирик шаҳарларида митинг ва йиғилишлар ўтказишга қарор қилган. Бу йиғилиш ва митинглар янги урушга тайёргарлик кўришга, куролланиш пойгасига қарши қаратилган шиорлар остида ўтади.

АДАБИЁТ САҲИФАСИ

Ўлкамизнинг эртаклардагидай табиатини, ноз-неъматларини кўрганда, боғларида юрганда кўнглингиз яйраб, кўзингиз қамашади. У тенгсиз гўзал ва бой.

А. Абалян фотоэтюди.

БИР ТУП ҒЎЗА

Бир туп ғўза униб қулоч кергунча,
Ер, ҳаво, қуёш, сув фидо қилур жон.
Шоналаб, у гуллаб, ҳосил бергунча,
Не-не машаққатлар чекмайди деҳқон.

Тикансиз гул бўлмас, меҳнатсиз роҳат,
Севилмоқ учун ҳам севмоқлик даркор;
Неки яралибди, меҳнатдан фақат,
Унинг замирида катта ҳикмат бор.

Меҳнат ўз қадрини топганлиги чин,
Пахтакор довруғи достон, алқисса —
Жуда муқаддасдир деҳқонлар учун,
Шу кунларда бир туп ғўза айниқса.

Кўзлар телмуради унинг бастига,
Бобо деҳқон севиб ўз қаддин букар.
Рост айтсак ҳар бир туп ғўза остига
Деҳқоннинг минг марта қўллари тегар.

Шунинг-чун табаррук деҳқоннинг қўли,
Шунинг-чун табаррук ҳар бир туп ғўза.
Шунинг-чун порлоқдир уларнинг йўли,
Ғўзалари каби қалблари гўзал.

Олимжон ХОЛДОРОВ.
Андижон.

ИККИ ШЕЪР

ТЎЛҚИНЛАР

Гоҳо имиллаб, денгиз жимиллаб,
Аста қимирлаб елар тўлқинлар.
Гоҳида шошиб, тошлардан ошиб,
Сут каби тошиб келар тўлқинлар.

Кўтариб тўғён, эсганда бўрон,
Роса ҳам даврон сурар тўлқинлар.
Денгизу қирғоқ — жуда уришқоқ,
Баландлиги тоғ бўлар тўлқинлар.

Боқаман кунда ҳам ойдин тунда,
Юрак тўлқинда, сураман хаёл...
Сурурин суриб, таққослаб кўриб,
Юрагим уриб тушади хиёл.

Бўрон бўкириб, денгиз ўкириб,
Тўлқин қутуриб, соларкан даҳшат,
Ўйладим талай, изҳорин қилай,
Дил тўлқинидай бўлолмас, албат.

Ҳар ҳаяжони, ҳис аломони,
Ёприлган они дил қабаради.
Дил мавжи ҳеч чоқ, билмайди
қирғоқ,
Умрни йироқ қила боради...

□ □

ПИАНИНОЧИ

Клавишдан кетди йўрғалаб
Бирин-кетин нафис бармоқлар:
Тоғ бағрида қўйлар ўрмалаб,
Қўзичоқлар шодон ўйноқлар.

Нортуялар лўкиллар гоҳи,
Гоҳ йўрғалар товус оёғи.
Илғамайди киши нигоҳи
Тирноқми, тез оҳу туёғи.

Тақасидан тошлар ўт олиб,
Тулпор отлар чопарми улоқ?
Тоғу тошни ларзага солиб,
Куй янграйди, соламан қулоқ:

Мариэтта янгратар чалғу,
Қадим Казбек берар акс садо.
Роялига қўл урганда у
Жимиб тинглар Терек — шўх
дарё.

Куй қуйилар, тоғдан шалола —
Қуйилгандек шаффоф, ўйноқи.
Қалблар ичра очиб гул-лола,
Такрорлайди: «Умрингиз боқи!».

□ □

Бирдан денгиз гувиллаб келар,
Вужудингни қамрар тўлқини.
Тоғдан майин шабада елар,
Бунча ширин роялнинг уни.

Е осмонда учар турналар,
Сарғаяди боғда мандарин.
Кўнгил торинг нозли тирналар,
Олиб кетар юрак мадорин.

Нишаб дала, қизлар терар чой,
Йигитларга жўр қилиб ялла.
Оҳ, қуйларинг ўлканг каби бой,
Бирдек гўзал янграр тўрт палла.

Эсга тушди Ўзбекистоним —
Куйларингни тинглаб бу ёнда.
Дўстлик ҳисси ишонч, имоним...
Бундай Ватан борми жаҳонда?!

Кун тиғида ишлайди деҳқон,
Кўк чойингдан қониб ташнаси.
Кузда ёзар экан дастурхон,
Грузин ҳам қалин ошнаси.

Дўстлик ҳақи кечиргил мени,
Этолмадим санъатинг тасвир.
Ҳаяжонда тингладим сени,
Қўлларингда бор экан кўп сир.

Бу сирларни очмоққа ҳали
Ожиз экан мендаги қалам,
Фақат дўстлик сўзи туфайли,
Қуйингга жўр янграр ашулам.

Ш. ШОМУҲАМЕДОВ.

□ □

ҒАЙРАТИЙ

КИМЁГАР ҚИЗГА

Эй, улуғ даврнинг етук ва барно,
Ҳар ишга қодир-у, олима қизи.
Сен босган йўлларда гул бўлди
пайдо,
Порлоқ келажагим маърифат изи.

Ленин шууридан бўлиб баҳраманд,
Безадинг йўлимни, хушнуд
умримни.
Ҳаттоки қуёшга юксалиб баланд,
Оширдинг кўзимда ҳаёт нуримни.

Қодир дедим сени, мураббий ўзинг,
Оддий тупроқлар ҳам қўлингда
олтин.
Зарралар сирини ахтарар кўзинг,
Меҳрингдан унади ниҳол ва экин.

Тоғлар, қояларнинг хазина тоши
Қўлингда юмшади мисоли симоб.
Сен кимё илмининг бўлиб
наққоши,
Мўъжиза яратдинг бўлиб офтоб.

Биламан дарёлар, кўллар измингда,
Топгансан шулардан шифо йўлини.
Инсоний улуғлик бордир азмингда,
Сен топдинг дардларга даво
йўлини.

Сенга аёзлару, бўронлар таслим,
Қор, ёмғир селоби—биллур
томчилар.
Шулардан яратдинг мўлчилик
фаслин,
Таркиби қўлингда барча инжулар.

Давримнинг сен етук доно
фарзанди.
Улуғ ишимизда улкандир ҳиссанг.
Шунинг-чун юрагим меҳринг
пайванди,
Шеъримда куйлайман, тилимда
қиссанг.

САФАРИМ УЗОҚ

Мен асли нурман,
Қуёш шуъласи,
Ҳамда тупроқнинг қоришмаси-
ман.
Қалбим ҳақиқий қуёш парчаси,
Қуёшдек порлаб ёришмоқчиман.

Шу сабаб доим тошаман қизғин,
Елкамда тарих,
Дадил бораман,
Ўзим йўл бошлаб, само юлдузин
Авлод қўли-ла териб оламан.

Шу йўлда дўстлар дийдори бир
бахт,
Дўстлик, яхшилик инсоннинг
бурчи.
Дўстлар изида гул ўсар ҳар
вақт,
Тинчлик яратар дўстликнинг
кучи.

Улуғ бир орзу сафаридаман,
Менинг меҳримга кун ҳам
интизор,
Қўлим етганни яшартираман,
Оламга етар қалбда нурим бор.

Кўздек томчилар —
Манглай терларим
Трактор бўлиб қирда гуркирар.
Ёмғирдек уни тўккан ерларим
Бўлиқ экинзор бўлиб қулф урар.

Заводлар битиб ишга тушади
Менинг мислсиз қувватим билан.
Қақраган чўлни толе қучади,
Дарё келтирсам журъатим
билан.

Шундайдир ҳаёт,
Ёниш,
Яратиш,
Изларимизда порлар сирли нур,
Мақсад-ҳаётбахш шўъла
таратиш,
Қалблар тинчимас, дея олға юр.
Кечалар кўзим юммайман сира,
Қайнашлар роҳат,
Ҳам оғирдир гоҳ.
Кундузи меҳнат, тинмайман
сира,
Йўлдаман, йўлда,
Сафарим узоқ...

Султон ҚОЛБЕК.

Ҳаёт мактаби

(Ҳикоя)

Май ойининг бошлари. Поезднинг деразасидан қараб хаёл суриб кетмоқдаман. Кўз ўнгимдан гоҳ кўм-кўк буғдойзорлар, гоҳ ям-яшил далалар лип-лип ўтиб қолади. Қип-қизил гиламдек яшнаб ётган лолазор қалбимда аллақандай илиқ ҳислар уйғотади. Мана, практикадан сўнг, давлат имтиҳонларини топшираман-у, ҳаётга йўлланма оламан. Профессоримиз «сени шу ерда олиб қоламиз» деган эди. Ким билади, ростдан ҳам олиб қолишармикан?.. Қишлоққа бориб ҳам нима қиламан. Ихтисосим бўйича у ерда иш ҳам йўқ-ку, ахир. Тунов куни отамдан хат келди. «Ҳаммамиз — она-қишлоғинг сени кутмоқдамиз» деб ёзибдилар. Тавба, ахир, бултур практикани ўз қишлоғимга олганимга-ку минг пушаймон бўлганимни ўзлари ҳам биладилар-ку. Бир ойда битта ҳам танлаган ихтисосим бўйича касал учрамаса-я! Бири қулоғим, бири томоғим, бири оёғим, деб келади. Ҳам терапевт, ҳам хирург, хуллас ҳаммаси бир ўзинг...

Ўй билан бўлиб, Қизилтепага етиб келганимни ҳам сезмай қолибман. Шошиб-пишиб чемодан билан плашчни олдим-у, вагондан тушдим.

Катта йўл бўйига чиққач, қаёққа бурилишни билмай бир зум ўйланиб қолдим. Қарасам, тўғридан бир юк машинаси келяпти, тўхтатиб йўл сўрайман деб қўл кўтарган эдим, шофер иложим йўқ, дегандек бошини сарак қилиб, кўчани роса чангитиб ўтиб кетди. Уф, қишлоқнинг аҳволи мана шу-да, тоза хуноблм чиқиб, оғиз-бурнимни рўмолчам билан беркитиб, бир оз нафас олмай турдим. Чангдан аранг кўзимни очиб қарасам, яна ўша томондан енгил машина келипти. Жон ҳолатда ўзимни йўлдан чеккароққа олдим. Машина ёнгинамга келиб тўхтади.

— Ғиждувон томонга бораётганингиз йўқми, ака? — деб сўрадим.

— Марҳамат, ҳамроҳимиз бўлинг, — деди, шофернинг ёнида ўтирган киши. Машинанинг орқа ўриндиғига ўтириб олдим. Икковлари, шу заҳотиёқ мени унутиб, алланарса тўғрисида қизғин баҳслаша кетдилар. Бир маҳал район марказига етиб қолган эканмиз, шекилли, шофер:

— Ука, сиз қаерда тушасиз, ўзи? — деди мен томон ўгирилиб. Ростини айтсам, бир нав шошиб қолдим, чунки қаерда тушишимни ўзим ҳам билмас эдим.

— Кечирасизлар, бу ерда ҳеч бўлмаганман, — дедим шоша-пиша. — Район касалхонасига практика ўтказгани келаётган эдим.

Шофер ёнида ўтирган нотаниш киши орқасига ўгирилиб, менга ялт этиб қараб:

— Ие, ҳамкасб эканмиз-ку, танишиб қўяйлик, — дея қўлини чўзди. — Азиз Саидович.

Мен ҳам ўзимни танитдим. Бу одам мен практика ўтказадиган касалхонанинг бош врачи экан. «Ҳамкасб» дегани менга жуда ёқиб тушди.

Касалхона каттагина, баҳаво, азим тераклар соя ташлаб турган жой экан. Менга ҳаммадан ҳам тартиб-интизом маъқул бўлди. Кўринишдан бўшанггина, ўйчан, кам гап, умуман табиатан ғалатироқ Азиз Саидович ишда на ўзига-ю, на ўзгаларга тиним бермас экан. Мени практика соатларимдан ташқари яна ярим ставка иш билан ҳам таъминлаб қўйишди. Очиғини айтсам, дастлаб роса қийналдим. Азиз Саидович участкалардаги чақирувлардан қайтгач, кечаси алламаҳалгача нималарнидир ёзиб, чизиб ўтиради, гоҳо китоб ўқиб тонг оттиради. Кейинроқ билсам, Москвада аспирантуранинг сиртқи бўлимида ўқир экан. Бу йил диссертация ёқлармиш. Тавба, шунча илм эгаси бўла туриб, дунёнинг бир чеккасига келиб олиб ўтирганига ҳайронман. Бир кун кечқурун навбатчилар хонасида отамнинг хатига жавоб ёзиб ўтирган эдим, Азиз Саидович кириб:

— Қалай ука, ишдан хурсандмисиз, зерикиб қолаётганингиз йўқми? — ҳол-аҳвол сўради. Мен ҳам очилиб, гапга тушиб кетдим.

— Икки ойдан сўнг ҳаётга йўлланма олар экансиз-да, ўзи қаердан бўласиз? — деб сўради Азиз Саидович гапим тугаши билан.

Наманганнинг Найманча қишлоғидан эканимни, лекин у ерга бориб ишламоқчи эмаслигимни, мени институтда олиб қолишмоқчи эканликларини ғурур билан айтдим. Чунки ҳаммани ҳам институтда олиб қолишавермаслигини жуда яхши билардим.

Азиз Саидович яна саволга тутди:

— Чол-кампирлар ҳаётми?

— Ҳа, икковлари ҳам ҳаёт, уларга қолса битирибоқ тўғри бағриларига отилсам.

Азиз Саидович чуқур хаёлга чўмиб, анчагача жим бўлиб қолди. Кўпдан бери мени таажжублантирган нарса ҳақида Азиз Саидовичнинг ўзидан сўрамоқчи бўлдим.

— Бу йил аспирантурани битирар экансиз, нима учун бундай чекка жойларда ишлаб юрибсиз. Наҳотки, Сизга шаҳардан иш топилмаса?

— Гап иш топилишида эмас, — деди ниҳоят врач ўзига келиб,—гап қаерга бизлар кўпроқ кераклигимизда.

Азиз Саидович яна жим бўлиб қолди, устма-уст папирос тутатди. Кейин худди ўзига-ўзи гапиргандек, паст, босиқ овоз билан сўз бошлади.

— Учинчи курсда эдим. Гўзал исмли қиз билан танишиб қолдик. У педагогика институтида ўқирди. Етук, мафтун бўлсанг арзигулик қиз эди. Уларникига тез-тез бориб турардим. Ўша пайтларда худди сиздақа қирчиллама маҳалим, ёшлик чиройига тўлган, олов пайтим эди. Қизнинг оиласига маъқул бўлдим, шекилли, улар мени ҳар гал очиқ чеҳра билан кутиб олишарди. Отаси савдо базасида ишларди. Қисқаси, 4-курсни битирар-битирмас мен Гўзалларга ичкуёв бўлдим. Қийинчилик нима эканлигини билмай иккаламиз ҳам институтни тамомладик. Гўзал ота-онасининг яккаю ягона фарзанди бўлиб, улардан узоқлашиши ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас эди. Иккимиз ҳам йўлланма бўйича тайинланган жойимизга бормай, анча маҳал ишсиз юрдик. Гўзалнинг отаси танишлари орқали қизини шаҳар мактабларидан бирига, мени эса даволаш факультетини имтиёзли диплом билан битирганимга қарамай, шаҳар савдо шохобчаларидан бирига санитария инспектори вазифасига жойлаштирди.

Ўқишни тугатганимча уйланганим ҳақида онамга хат ёзмадим. Онажоним ҳар хатида кўзининг оқу қораси, яккаю ягона фарзанди — менинг ўқишимни битириб боришимни сабрсизлик билан кутаётганини ёзарди. Лекин битирганимдан сўнг ҳам анамана деб, турли баҳоналар билан бораверманимдан сўнг, мени излаб шаҳарга келдилар. Гўзалларнинг оиласи нима учундир онамни анча совуқ кутиб олишди. Мен икки ўт орасида қолган эдим. Ниҳоят онам билан ёлғиз гаплашиб, секин-аста Гўзални кўндириб, албатта қишлоққа боришимизни айтиб, алдаб-сулдаб жўнатдим. Менинг руҳан азобланаётганимни, лекин кескин бирон чора кўришга қодир эмаслигимни сезган онаизорим кета туриб кўз ёши ҳам қилмади.

— Болам, қаерда бўлсанг ҳам омон бўлгин, мен ҳам бир кунимни кўрарман, ёшсан, йўлингни топиб оларсан, — деган сўзлари ҳамон қулоғимдан кетмайди.

Онам келиб кетгандан сўнг Гўзалга қишлоқ ҳақида бир-икки марта оғиз очган эдим, у шундай «томоша» қўйиб бердики, асти қўяверинг. Кечқурун отаси ишдан келгач, унга ҳам чақди. Қайнотам семиз қорнини серкиллатиб, қўлини орқасига қилиб, у ёқдан-бу ёққа юриб, бўйнини чўзиб, хотинларникидек ингичка овоз билан чийиллай кетди:

— Ҳа, ўқитдим, ёғлиқ ишга жойлаштирдим, одам бўлдиларинг, қоринларинг тўйди, энди кетаверинглар...

Жанжалга онаси ҳам қўшилган эди, мен секин кўчага чиқиб кетдим. Шу-шу бўлди-ю, онамни ўйлаб ич-ичимдан эзилиб юрсам ҳам бу ҳақда оғиз очишга ботинолмадим.

Азиз Саидович чуқур хўрсиниб, устма-уст папирос тутатгач давом этди:

— Июль ойлари эди. Тўсатдан қишлоқдан «онанг оғир касал» деган мазмунда телеграмма олдим. Ишхонадан тўппа-тўғри қишлоққа жўнаб кетдим.

Ҳикоя шу ерга етганда Азиз Саидович ўрнидан туриб кетди, қўлларини қисирлатиб, алам билан бошини чайқади, аллақандай ички дард уни қийнаётган эди:

— Қисқаси, иним, онаизоримни тирик кўра олмадим. Жигари шишган экан, қишлоқда ўша кезлари тузуккина мутахассис бўлмагани сабабли бевақт оламдан ўтибди.

Шу-шу қишлоқда қолиб кетдим. Аввалари назаримда ҳамма менга қўлини бигиз қилиб нафрат билан қараётгандек бўлди, ҳаттоки ўзимни-ўзим ҳам ёмон кўриб юрдим. Анчагача одамларга ҳам қўшила олмадим. Лекин қандай бўлмасин ўзимни оқлашга тиришдим. Кечани-кеча, кундузни-кундуз демай ишладим, қишлоқда касалхона очдик. Мана, саккиз йилдан буён юзлаб онажонларим, отахон ва опа-укаларимнинг дардига шифо бериб, шу атрофда ўралашиб юрибман...

Шу куни Азиз Саидович билан ой тиккага келгунча суҳбатлашиб ўтирдик. Бу одам, мен ўйлагандек, ичимдагини топ эмас, балки жуда дилкаш, қувноқ табиатли экан.

Мана практика муддатим ҳам тугади. Иқрор бўлишим керак, мен Азиз Саидовичдан кўп нарса ўргандим, дўстлашиб ҳам қолдик.

Қайтаётган куним мени машиналарида вокзалгача кузатиб қўйдилар, оға-инидек хайрлашдик.

Поезднинг деразасидан қараб хаёл суриб кетмоқдаман. Ҳаёлимдан келажак ҳақидаги турли ширин орзу-ўйлар ўтмоқда. Қани энди, тезроқ давлат имтиҳонларини топширсам-у, қўлимга ҳаёт йўлланмасини олиб қадрдон қишлоғимга, йўлларимга зориқиб кўз тутаётган онажоним, ҳамқишлоқларим ёнига қайтсам.

Пўлатой УСМОНОВА.

ОЛИМ ВА АЛИФБО

Жавонида
Не-не нодир китоб бор,
Не-не чигилларнинг топди учини.
Ўқиди,
Ўқиди тунлари бедор,
Очди
Илмларнинг қат-қат қурчини.
Не-не ҳикматларнинг соҳиби бўлиб,
Ўзи ижод этди бир сандиқ китоб.
Не-не сеҳрларнинг қулфи очилиб,
Олдида
Навкардай беради ҳисоб.
Неки жумбоқ бўлса, неки формула,
Барини ёритди илм қўри-ла.
Бироқ олим
Етти ёшли боладай
Алифбо китобин қўймайди ҳамон.
Қўлга олса
Юзи бўлар лоладай,
Илм тўла қалбини босар ҳаяжон.
Ўқлоғидай йирик ҳарфларни гўё
Ўқишга қийналар,
Секин ҳижжалар.
Қирқ йилдирки
Мунис устоз алифбо
Столида савлат тўкиб турар
Кундуз-кечалар.
Бирор муаммога қўл урса агар
Аввало
Ўқийди алифбо йўлин.
Кейин ойлаб,
Йиллаб ёзар, яратар,
Елкасида сезиб устознинг қўлин.

Юсуф ШОМАНСУР.

ЧЎПОН ҚИЗ ЎЛАНИ

Кумуш тонгда, ажиб ҳис билан
Сайр этгали юрдим сой сари.
Узоқлардан келар соз ўлан—
Ер ва само тинглар бари...

Гўё ўлан кайфида булоқ
Тошдан-тошга
Ирғиб оқарди.
Мусиқага мафтун бир улоқ
Қирдан сойга тўймай—
Боқарди...

Рўпарамдан чиқди бир гўзал
Сув париси — Русалка мисол...
Йўқ, йўқ, ундан минг марта
афзал,
Кўз узолмам гўзалдан,
Не ҳол?

Мени мафтун этган гўзалнинг
Сири фақат сулувлигими?
Тақим ўпар у зулфу зарнинг
Белда тўлғов, сумбуллигими?

Мафтун этди майин товуши,
Сеҳрлади ўйноқи ўлан..
Эшитгандим чўпонлик иши,
Донг таратган меҳнати билан.

Тоғликларга меҳмон йигитман,
Сулувларни кўп кўрганим бор.
Лекин бундай етук жамолни
Сув бўйида кўролдим бир бор.

Шамси ОДИЛОВ,
Каттақўрғон.

КАТТА САНЪАТ БАЙРАМИ

САМАРҚАНД, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қадимий ва навқирон Самарқандда шодиёна. Шаҳар кўчалари ва хиёбонлари байрам либосига ўралган. Меҳнаткашлар сердарахт, баҳаво, асфальт кўчалар бўйлаб, тўда-тўда бўлишиб «Спартак» стадионига қараб бормоқдалар. Карнай-сурнайларнинг садолари янграйди. Қизил байроқлар, шиор, плакатлар билан безатилган стадион Самарқанд ва Каттақўрғон шаҳарларидан, область марказларидан келган кишилар билан лиқ тўлади.

Ўртадаги кенг саҳнани пойтахтлик азиз меҳмонлар, уста санъаткорлар эгаллайдилар.

Қуёш уфққа кириб боряпти. Кеч соат 8 га яқинлашиб қолган. Минг-минглаб томошабинларнинг олқиш ва қарсаклари остида ўйноқи, шўх қўшиқлар ва рақслар, аския ва лапарлар бошланиб кетади. Жонажон партиямиз, коммунистик меҳнат бригадаси ҳақидаги қўшиқлар ижро этилганда қарсаклар стадионни ларзага келтиради.

Шонли республикамиз ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллик юбилейи олдидан Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, республика давлат филармонияси ва эстрадаси коллективларининг ташаббуси билан Самарқанд шаҳрида 29 ва 30 июлда ўтказилган санъат байрами зўр шодиёнага айланиб кетди. Икки кунлик катта санъат байрамида республикамизнинг 250 санъаткори ўзларининг шўх ва ёқимли қўшиқлари, қалбларга қувонч бағишловчи лапарлари ва ўйноқи рақслари билан қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР халқ артисти Комилжон Отаниёзов раҳбарлигидаги Хоразм халқ ансамбли коллективининг, Д. Шерова, Р. Мўминова, Ҳ. Юсупова, Ж. Бекжонов, Фахриддин Умаров ва бошқаларнинг ижро этган ашула, ўйинлари, лапарлари томошабинларнинг қайта-қайта олқишига сазовор бўлди. Меҳрихон Абдуллаева раҳбарлигидаги дуторчи қизларнинг чиқиши томошабинларни мафтун этди.

Л. ЭРГАШЕВ.

Йўлмирза ОЙМИРЗАЕВ

ҚУЁШ, ГУЛ ВА ИНСОН

Асрлар ўтар кетма-кет оқиб,
Ҳамиша қуёш гуллар ошиғи.
Ҳаёт ундирар, оловин ёқиб,
Қуёш билан гул—умр ярашиғи.

Иккала гўзал,
Иккиси ҳам нур,
Гўё гул куннинг севимли ёри.
Гулда ҳам нурда абадий турур
Меҳнаткаш,
Билгич,
Инсон дийдори.

Осмон ва ернинг кўрки кундадир,
Меҳнаткаш эрнинг жамоли гулда.

Уларни авлод севади бир-бир,
Ҳар давр достон қилади тилда.

Қуёшда инсон тилаги бордир,
Гулларда унинг юраги бордир.
Гулни ҳам кунни севгувчи
қудрат —
Инсон уларга ҳамиша ёрдир.

Инсон меҳнат-ла яшайди мангу,
Дўстлик ва тинчлик беради мадад.
Қуёш ҳамда гул—ҳаёт бахш ёғду
Инсон-ла улар яшайди абад.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЭЪЛОНЛАР * ТОМОШАЛАР * РЕКЛАМАЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

2 АВГУСТДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Диафильм** (болалар учун), 11.15 — **Европа йўлларида,** (Марказий телестудия фильми).

Рус тилида: 12.45 — **Вовна билан суҳбат** (Ленинград телестудияси постановкаси), 13.20 — **Катта Ленинград** (илмий-оммабоп фильм), 13.40 — **Этик кийган Мушукнинг янги саргузаштлари** (фильм-эртак), 17.00 — **Кўзга кўринмас Мирко** (болалар учун қўғирчоқ фильми), 17.20 — **Телевизион янгиликлар**, 17.35 — **Леонид Ильич Брежневнинг Эронга сафари** (ҳужжатли фильм), 17.55 — **Оспин-Дабан қиссаси** (телевизион фильм), 18.10 — **Темир йўлчилар куни** (эшиттириш ва концерт), 19.25 — **Реклама ва эълонлар,** 19.30 — **Новости дня** киножурнали ва **Икки якшанба** номли кинокомедия.

21.15 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.20 — **Ўрим-йиғим қаҳрамонларига офарин!** 21.55 — **Телевизион янгиликлар,** 22.10 — **Совет Ўзбекистони** (киножурнал), 22.20 — **Телевизион миниатюралар.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—2/VIII да кундуз **Севилья сартароши,** 4/VIII да **Риголетто.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — **Каттақўрғон шаҳар ўзбек давлат драма театри гастроллари:** 2/VIII да **Бузилган бола,** 3/VIII да **Катта концерт.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Вероникaнинг қайтиши — «СПУТНИК»,(тоқ соатларда) «МИР», «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб 10, кундуз 12, 2 ва кеч 10 да).

Мушук келганда — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ВАТАН» (кеч 8 ва 10 да), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз 4, кеч 6 ва 8 да).

Петер — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (1 ва 2-залда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч 7.40 минутгача).

Тоғ ёзи қисқа—«СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ВАТАН» (кундуз 2, 4 ва кеч 6 да).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
2 августда
КАТТА КОНЦЕРТ

Концертда: СССР халқ артистлари **Ҳалима Носирова, Саодат Қобилова, Галия Измайлова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **К. Юсупова, Г. Маваева, Ҳ. Комилова, Ж. Низомхўжаев, М. Давидов,** солист **Э. Йўлдошев** ва халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Чиғатой кўчаси, Омонат проезд, 23-уйда турувчи **Салим Алимбековнинг** Университет кўчаси, 4-уйда турувчи Муборак Тўражоновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА
линотипчилар, печатниклар, электромонтёрлар, шоферлар, автослесарлар, ёрдамчи ишчилар ва инженер-конструктор
керак
Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Ўрта Осиё Халқ Хўжалиги кенгашининг Радио ва электротехника саноати бошқармаси коллективи бошқарма бошлиғининг ўринбосари ўртоқ О. В. Осиповга онаси **А. Е. ОСИПОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469 27221 Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604 Адабиёт ва санъат — 32036, 27221 Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347 Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524 Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.
Р. 11009. ИНДЕКС — 64543. № Б — 179.